

NESTNIK

Letnik XVIII.

Celovec, petek, 1. marec 1963

Štev. 9 (1034)

Zvezni prezident k vladnim pogajanjem: Zedinite se hitro!

Pogajanja za sestavo avstrijske vlade so se pred tednom dni nepričakovano razbila. Delegaciji ÖVP in SPÖ sta se razšli, ne da bi se dogovorili za nadaljnji sestanek oz. za nadaljevanje pogajanj. Po tem razhodu je designirani kancler dr. Gorbach dejal, da si pridržuje odločitev, ali bo šel o svojem neuspehu poročat zveznemu prezidentu ali pa bo sklical sejo vodstva svoje stranke, da odloča o nadaljnjih korakih glede pogajanj za novo vlado.

S petkovim polomom vladnih pogajanj je postal politični položaj v državi zelo zamotan. Gorbach po več kot treh mesecih pogajanj ni uspel, da bi sestavil novo vlado. Nedvomno so bila s tem povezana trenja med obema strankama trda, vendar ta trenja v gledanjih na pereče avstrijske notranje in zunanje politične probleme in na naloge nove vlade, nikakor niso mogla biti tako trda, da bi bila lahko vzrok polomu pogajanj. Nasprotno. Zadnje čase pred polomom so se kazala očitna znamenja, da bo v preteklem tednu le prišlo do vlade in da v njej ne bo le obveljala sedanja vladna koalicija, marveč tudi dosedanja skupna pot v zunanji politiki. V začetku preteklega tedna se niso le podrobno vprašanja bodočega vladnega programa in dela približevala svoji rešitvi, marveč je bilo pri pogajanjih 11. in 12. februarja tudi že dokaj jasno, da obdrži socialisti zunanje ministrstvo, ÖVP pa dobi ministrstvo za zunanjo trgovino, ki bi ga v novi vladi ustanovili.

Medtem pa je prišlo pretekli četrtek po predhodni zaostitvi vzdušja s strani strankin deželni sekretarjev ÖVP, ki so imeli na Dunaju svojo sejo, in s strani Zveze avstrijskih akademikov, ki je vključena v ÖVP in ki predstavlja njeno krilo desničarskih reformistov, do zasedanja vodstva ljudske stranke. Na tem zasedanju je očitno prevladovalo mnenje desničarskih reformistov, kajti na petkovem zasedanju obeh delegacij za sestavo nove vlade ÖVP ni več hotela slišati, da bi prevzela ministrstvo za zunanjo trgovino, marveč je kategorično ponavljala svojo zahtevo po zunanjem ministrstvu, socialistom pa je vsiljevala ministrstvo za zunanjo trgovino s skrajno omejenimi pristojnostmi. To trdovratno stališče je povzročilo razhod delegacij.

V danih okoliščinah pa je tudi vprašanje, če je bilo res zunanje ministrstvo vzrok razhoda delegacij. Prav verjetno je tudi — kar so poudarjali nekateri listi — da je šlo desničarskim reformistom v ÖVP bolj za to, da bi sestavo nove vlade zavlekli na čas po volitvah državnega predsednika, ker pričakujejo od Raabove kandidature, da bo utrdila pozicije ÖVP, nakar bi lažje prodrli s svojimi skrajno nevarnimi zahtevami v zvezi z bodočo vlado.

V ponedeljek pa je zvezni prezident dr. Schörf s svojo avtoriteto posegel v zamotano politično situacijo. Ne da bi čakal Gorbachove odločitve, ga je poklical k sebi na poročanje in nato odločno zahteval: »Zedinite se hitro!« K temu pozivu je še težno pripomnil, da morata stranki pri pogajanjih postaviti skupno v ospredje in da ne smeta postaviti na kocko ugled države v zunanjem svetu, kajti — kakor je dejal zvezni prezident — »z dobro voljo mora iti«.

Po tem resnem pozivu je pričakovati, da bo končno le prišlo do sestave prave vlade. To pričakovanje je utemeljeno tudi z večstranskim namigovanjem, da se v vrstah ÖVP zadnje dni pojavlja naraščajoča nevolja nad zadržanjem desničarskih reformistov, zlasti pa njihovega vodje, generalnega sekretarja dr. Witthalma. Njemu očitajo, da njegovi naklepi stranki pred volitvami zveznega prezidenta več škodujejo kot koristijo.

Kako bodo potekala nadaljnja pogajanja in kdaj se bodo pričela, je odvisno od vzdušja, ki sta ga za njihovo nadaljevanje ustvarila seja vodstva ÖVP v sredo in včerajšnja seja vodstva SPÖ.

Kulturna izmenjava utrjuje prijateljske odnose med narodi

»Skoraj 13 let je od tega, ko smo prvič po veliki katastrofi druge svetovne vojne imeli v Celovcu priložnost srečati in slišati ljubljansko Opero. Takratno gostovanje je organizirala Slovenska prosvetna zveza pod vodstvom dr. Zwitterja, ki je s tem položila temelje plodni kulturni izmenjavi. Veseli nas, da je ta kulturna izmenjava v zadnjih letih vedno speš privedla do stičnih točk med Koroško in Slovenijo« je med drugim dejal deželni glavar Ferdinand Wedenig na sprejemu, ki ga priredil v soboto zvečer v čast delegaciji predstnikov kulturnega in javnega življenja Slovenije in celotnemu ansamblu ljubljanske Opere.

Ko se je zahvalil gostom iz Slovenije, ki so nas obiskali kot umetniki in nosilci kulture, za vtise, s katerimi so nam dali — kakor je dejal deželni glavar — »veliko moč za življenje« je izrazil upanje, »da ta obisk ni bil zadnji, saj taka srečanja utrjujejo naše dobrososedske odnose. Lahko smo namreč prepričani, da državne meje, ki teoretično ločijo narode, postajajo danes iluzorične, kajti narodi hočejo živeti skupaj in delovni ljudje, povsod kjer živijo, stremijo za sožitjem.«

V imenu gostov se je deželnemu glavarju zahvalil vodja delegacije iz Slovenije in predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Josip Vidmar, ki je med drugim poudaril: »Današnja manifestacija je bila res to, kar ves svet razume kot dobro odersko umetnost. Toda dobra oderska umetnost ni samo oder in niso le umet-

S SPREJEMA V DEŽELNI VLADI OB GOSTOVANJU LJUBLJANSKE OPERE V CELOVCU

Na sliki od desne proti levi: deželni glavar Wedenig s soprogo, vodja slovenske delegacije predsednik SAZU dr. Vidmar, generalni konzul FLRI v Celovcu Trampuž, ljubljanski župan inž. Tepina in celovski župan Ausserwinkler

niki, marveč je to tudi publika, ki popolnoma razume in se zna vživeti v umetnost, zato se zahvaljujem za izkazano razumevanje.

Ob tej priložnosti bi hotel še navesti dejstvo, da smo v Sloveniji prav te dni dobili prevod ene najbolj pomembnih knjig, kar jih je izšlo v Avstriji, to je roman »Mož brez posebnosti« vašega znanega pisatelja Roberta Musila, ki ga ves zahodni svet šteje med velike umetnike. Ne omenjam tega zato, da bi poudarjal, kar delamo za medsebojno razumevanje, marveč hočem dati izraza veselju, da smo spoznali res velikega umetnika te vaše dežele. Današnja prireditve pa je velika manifestacija kulturnega življenja in mislim, če se bo ta izmenjava nadaljevala na vseh področjih, bodo meje res izginile za vse, ki hočejo sodelovati in živeti v miru. To je velika naloga današnjega človeštva ter močna sila proti atomskemu orožju in proti vsem tistim, ki delajo proti človeštvu.

Sprejema so se udeležili predsednik deželnega zbora, Rudolf Tillian, prvi namestnik deželnega glavarja Krassnig, deželni svetnik dr. Kerstnig, celovski župan Ausserwinkler, vodja kulturnega oddelka deželne vlade, dvorni svetnik dr. Rudan, intendant celovškega Mestnega gledališča Böhm, francoski konzul v Celovcu Griebichler ter številni drugi predstavniki kulturnega in političnega življenja Koroške ter zastopniki koroških Slovencev.

S slovenske strani pa so bili poleg celotnega ansambla ljubljanske Opere pod vodstvom ravnatelja Žebreta navzoči predsednik SAZU dr. Vidmar, član Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije Ribičič, predsednik Mestnega ljudskega odbora Ljubljane inž. Tepina, sekretar Sveta za znanost in kulturo Poljanšek, član Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Lubej, svetnik Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije in šef protokola Jančiga ter jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Trampuž s člani generalnega konzulata.

1.200 delavcev se bori za delovno mesto

Po krizi v industrijskih podjetjih Böhrer, Alpine Montan in Hofherr & Schrantz, ki je povzročila odpust 200 delavcev in ki ogroža zaposlitev nadaljnjih 500 delavcev, je postal zadnje čase tudi položaj v podjetju kovinske industrije v Kremsu zelo kritičen in je obstojala nevarnost, da bo zaradi pomanjkanja in vesticijskih sredstev za modernizacijo zgubilo okoli 1.200 delavcev svoje delovno mesto. Ti delavci pa so se v borbi za obstoj pod-

jetja in za svoje delovno mesto v torek demonstrativno podali na Dunaj k zvezni vladi in tam obrazložili svoje ogorčenje in zahtevali potrebne investicije za zagotovitev svojih delovnih mest v imenovanem podjetju. Na vladni seji, ki je sledila razgovoru, so obravnavali vprašanje investicij v podjetju kovinske industrije v Kremsu in sklenili, naj vicekancler Pittermann kot pristojni minister pripravi ustrezne predloge.

Seja Upravnega odbora Slovenske kmečke zveze

V nedeljo, dne 24. februarja se je po izvedenih sestankih zaupnikov in po nekaterih krajevnih kmečkih zborovanih, ki so bila izredno dobro obiskana, sestel Upravni odbor Slovenske kmečke zveze. Na seji je po eni strani odobril delo Izvršnega odbora in pisarne v preteklih mesecih, po drugi pa je vzel v pretes agrarnopolitična vprašanja ter ugotovitve in probleme, ki so bila načeta na zaupniških sestankih in zborovanjih v januarju.

Po obširni diskusiji je Upravni odbor določil smernice za nadaljnjo delo Slovenske kmečke zveze ter med drugim tudi sklenil, da bo 15. marca priredil v Podravljah živinorejsko zborovanje, 25. marca pa bo poklical v Celovec vse odbornike in zaupnike SKZ na sestanek, kjer bodo podrobno obravnavana vsa vprašanja, ki so povezana s akcijo preusmeritve kmetovanja in s potrebo izkopanja južnokoroškega kmetijstva iz gospodarske zaostalosti.

Ker je letos tudi 30-letnica obstoja in organizacijskega dela Slovenske kmečke zveze, je Upravni odbor sklenil, da bo SKZ ta jubilej na jesen primerno proslavila.

Spominska svečanost

ob 25-letnici zasedbe Avstrije
po Hitlerjevi vojski

V kratkem, dne 13. marca 1963 bo poteklo 25 let, odkar je Avstrija za 7 let prenehala obstojati, ker jo je zasedel Hitler s svojo vojsko in pričel nad prebivalstvom krvav režim nasilja in pokoljev. Za nas koroške Slovence je ta režim pomenil poizkus fizičnega iztrebljenja, gestapovskih ječ in mučenj, izseljeniških in koncentracijskih taborišč, smrtnih obsodb in obglavljenj.

V spomin na ta usodni dan bo po sklepu koroške deželne vlade posebna seja deželne vlade, po seji pa bo v Domu glasbe spominska svečanost, na kateri bo govoril deželni glavar Ferdinand Wedenig.

Podobno spominsko svečanost je sklenila tudi zvezna vlada na Dunaju.

Ing. Julius Raab

kandidat za volitve zveznega prezidenta

Zvezni strankin svet ÖVP je na svojem četrtkovem zasedanju nominiral bivšega kanclerja in sedanjega predsednika Zvezne gospodarske zbornice ing. Juliusa Raaba za kandidata na mesto zveznega predsednika pri volitvah, ki bodo 28. aprila 1963.

Ing. Raab je drugi kandidat za te volitve. Pred ÖVP je namreč že Evropska federalistična stranka Avstrije skupno z akcijskim komitejem »Nova Evropa« nominirala vpokojenega žandarmerijskega generala dr. Josefa Kimmla za svojega kandidata pri teh volitvah. Evropska federalistična stranka Avstrije se je prvič pojavila pri jesenskih državno-zborskih volitvah, kjer je pa dosegla le pol odstotka oddanih glasov.

Strahovit potres v Libiji

Sredi tedna je prišlo v Libiji do strahovitega potresa, ki je razdejal pas 32 km okoli mesteca Barce. Od 35.000 ljudi, ki živi na tem področju, so skoraj vsi brez strehe. Prvi potresni sunek v četrtek zvečer je trajal samo 15 sekund, a je bil tako močan, da je bilo po njem tri četrtilne mesta en sam kup razvalin. Čez nekaj minut je drugi sunek porušil še ostale hiše.

Do potresnega sunka je prišlo tudi v albanskem glavnem mestu Tirana in v okolici. Ta potres pa k sreči ni zahteval človeških žrtv, pač pa je povzročil veliko gmožno škodo.

Mala integracija predpogoj gospodarstva na velikem prostoru

Po zadnjem obnem zboru koroške kmetijske zbornice se je član našega uredništva razgovarjal z zborničnim svetnikom Hanzejem Ogrisom iz Bilčova o vprašanih na vasi in o poteku tega zasedanja. Ob tej priložnosti je zbornični svetnik Hanzej Ogris izrazil svojo nevoljo nad tem, da sta bila na zasedanju obnega zbora iz dnevnega reda črtana prezidentovo poročilo in agrarnopolitična debata. To pa je dalo povod, da ga je naš dopisnik pričel podrobneje izpraševati za njegovo gledanje na probleme naše vasi.

Ko ga je vprašal za njegovo oceno položaja po naših vaseh, je Hanzej Ogris med drugim dejal:

Čas, ko so se po kmečkih družinah prepirali, kateri izmed otrok bo tako srečen, da bo lahko prevzel kmetijo, je mimo. Danes je ena najbolj bolečih skrbi kmeta, kdo od otrok bo sploh še pripravljen za prevzem kmetije. Kmečka mladina našega časa je po eni strani izpostavljena vabam drugih poklicnih skupin, po drugi strani pa mora tudi vedno bolj spoznavati, da kljub večjemu delu na kmetiji ne more pridelati tega, kar nudijo mladim ljudem industrija, turizem in življenje v mestu.

Takšno je gledanje mladih kmečkih ljudi, čeprav so pogoji za življenje in kmetovanje za kmeta današnjega časa zdaleka boljši, kot so bili pred 25 ali 30 leti. Kmetu današnjega časa ne grozi noben ekskutor, toda njegovemu gospodarskemu stroju, njegovi produktivnosti in njegovi prilagoditvi na potrebe trga so postavljene meje, preko katerih sam ne more, čeprav bi bilo to nujno potrebno, da ne bi še bolj zaostal za splošnim razvojem. Prav gospodarski stroj, produktivnost in prilagoditev potrebam trga pa so vprašanja, ki lahko mnogo več prispevajo k pozitivnejšemu razvoju kmečkih obratov kot brezplodna prerekanja o kmetijskih cenah.

Ob tej priložnosti je bilo zborničnemu svetniku Ogrisu zastavljeno vprašanje, kako on gleda na vprašanje zvišanja cene za mleko; dobili pa smo ta-le odgovor:

Vprašanje zvišanja cene mleka prav lahko postane nož v hrbet kmečkih producentov. Podražitev piñnega mleka za 1,40 do 1,60 šil, za liter, od česar pa bi kmet imel le za 30 grošev zboljšano ceno, ima prav lahko za posledico, da bo proizvodnja mleka narasla, medtem ko bo njegov konsum pričel padati. Pri tem ne bo utrpelo škode nekaj sto veleposestnikov, marveč desetletij.

Velik napredek v pogodbenem varčevanju za gradnjo

V Avstriji se je zadnja leta močno razvilo takoimenovano varčevanje za gradnjo, ki obstoja v tem, da varčevalec in denarni zavod, ki se s takim varčevanjem bavi, skleneta pogodbo, po kateri bo varčevalec privarčeval določen znesek za gradnjo lastne stanovanjske hišice ali pa za povečanje in preureditev obstoječe, denarni zavod pa se obveže, da mu bo, ko bo svoj znesek privarčeval, dal na razpolago dolgoročni kredit, ki ga bo po znižanih obrestih pozneje vračal v mesečnih obrokih.

Kakor poročajo ima v Avstriji že vsak 50. državljan sklenjeno tako pogodbo z eno izmed takoimenovanih gradbenih posojilnic. Še bolj je varčevanje za gradnjo prišlo v navado v Zahodni Nemčiji, kjer ima že vsaki 15. državljan sklenjeno podobno pogodbo. V naši državi v glavnem varčujejo za gradnjo lastne stanovanjske hišice uradniki, nameščenci in delavci (55 %) ter obrtniki in trgovci (30 %).

Eden izmed največjih tovrstnih denarnih zavodov je Gradbena hranilnica avstrijskih hranilnic, ki je koncem leta 1962 imela sklenjenih 62.000 pogodb. Tekom lanskega leta je bilo z njo sklenjenih 15.285 pogodb o varčevanju za lastno stanovanjsko hišico v skupni vrednosti 1.862 milijonov šilingov. Nasproti letu 1961 pomeni to po pogodbah porast za 2.602, po vrednosti pa za 396 milijonov šilingov. Po sklenjenih pogodbah je omenjena gradbena hranilnica lani izplačala 6.403 osebam skupno 625 milijonov šilingov kreditov, kar v primerjavi z letom 1961 pomeni porast za okroglo 100 %.

soči malih kmetov, za katere je izkupiček za mleko edini stalni dohodek. Ta pot ni najboljša pot za reševanje kmečkih vprašanj v naši državi. Treba bi bilo, da bi na merodajnih mestih končno našli toliko korajže, da bi to resnico kmečkim ljudem tudi povedali. Vsi imamo končno veliko željo, da bi se konsum domačih kmetijskih pridelkov še dvignil in da bi se pri odgovarjajočih proizvodnih cenah povečali pogoji za njegov nadaljnji dvig. Kmetu je treba povedati in vsi — od prvega do zadnjega — se moramo zavzeti za to, da je zboljšanje gospodarskega stroja naših vasi ter združitve in sodelovanje na vasi pri specializaciji proizvodnje, pri večanju produktivnosti in pri združeno organiziranem predelovanju in vnovčevanju kmetijskih pridelkov veliko boljša pot k zbolšanju položaja kmečkih ljudi, kot pa je to pot agrarne politike, ki govori samo o zvišanju agrarnih cen. Avstrijskemu kmetu bo šlo le tedaj in le tako dolgo dobro, kakor dolgo bo lahko v svojih zadrugah v boljše blago predelane pridelke lahko prodal na domačem trgu. Pri tem je znižanje proizvodnih stroškov v kmetijstvu odločilnega pomena. Možnosti za to pa pri nas še zdaleka niso izčrpane.

Nadaljnji razgovor nas je privedel na vprašanje kmečkih gospodarstev v okviru evropske integracije. Zbornični svetnik Hanzej Ogris je glede tega razvil te-le misli:

Evropska integracija, pa naj bo to EWG ali EFTA, skratka gospodarstvo na velikem prostoru more biti dobro in koristno le, če ima svoje korenine v skupnosti in sodelovanju na najmanjšem prostoru. Integracija na veliko se — kmetijsko gledano — pri-

čne na vasi in v zadrugah! Čas, v katerem živimo, ne prenese razdvojenosti na vasi in nadaljnega cepjenja kmetov, marveč zahteva njihovo združitve!

Tem mislim se moremo le pridružiti, kakor se lahko pridružimo tudi naslednjim izvajanjem zborničnega svetnika Ogrisa, ko je v smeri potrebe »male integracije« na vasi in v občini razvijal svoje poglede na razmere v kmetijstvu na južnem Koroškem:

Združitve kmetov je predvsem potrebna na južnem Koroškem, katere ozemlje tudi jaz zastopam v kmetijski zbornici. Da se je južni Koroški v preteklosti posvečala manjša skrb, kakor na splošno tako tudi v kmetijskem pogledu, je znano. To zapostavljanje južne Koroške pa je toliko usodnejše, ker prihaja do izraza tudi v zadrugištvu. Obstoj dveh enakih zadrug v eni in isti vasi, ki se morata naravno razviti v konkurenca, ne more služiti misli in smislu zadrugnega sodelovanja vasi, kajti ta konkurenca se dostikrat zlorablja za izigravanje ene narodnostne skupine proti drugi. Če hočemo v prid kmetijstva južne Koroške in s tem tudi Koroške stopiti na pot boljših izgledov v bodočnosti, potem ni dovolj, da enakovrednost deklariramo, marveč je potrebno, da se za njo zavzamemo z vsemi razpoložljivimi sredstvi, predvsem pri raznih šolanjih, kmečkih in zadrugnih zborovanjih, v tisku in radiu, pa tudi v praksi vsakdanjega gospodarskega življenja, da bo prišlo v deželi do potrebnega boljšega razumevanja in sožitja, kar je glavni predpogoj, da bo naša mala integracija, gospodarska združitve in sodelovanje po naših vaseh postala naša skupna vsebine polna zadeva.

Avtomobilski obmejni promet med Avstrijo in Jugoslavijo

Avtomobilski promet ne doživlja le po naših cestah vedno večji razmah, marveč postaja tudi v meddržavnem prometu vsepomembnejši turistični činilj. To razvidimo zlasti v avtomobilskem prometu med Avstrijo in Jugoslavijo, ki prav v zadnjih letih kljub oviram, ki jih za marsikakšen avtomobil predstavljajo zastarele in razmeroma slabe ceste čez karavanske prelaze, vedno bolj narašča.

Tako je avstrijsko-jugoslovansko mejo v letu 1962 pasiralo s avstrijskimi avtomobili 267.000 potnikov v 71.700 osebnih avtomobilih in v 2.311 avtobusih ter na 2.200 motornih kolesih. To število avstrijskih potnikov, ki so z motornimi vozili potovali po cestah v Slovenijo in Jugoslavijo je za celih 40.000 oseb večji od števila oseb, ki so z motornimi vozili šli preko najbolj odprte italijansko-avstrijske meje.

Ce pa upoštevamo, da je taisto avstrijsko-jugoslovansko mejo prekorajčilo s avtomobili še nadaljnjih 146.123 zahodnih Nemcev v 48.606 osebnih avtomobilih, 574 avtobusih in 575 motornih kolesih in če bi h temu številu še dodali turiste iz severozahodnih in severnih evropskih držav, ki gredo s avtomobili preko Karavank, potem vidimo vzrokov dovolj, da bi bilo nujno treba poskrbeti za zboljšanje koroških cest čez obmejne prelaze v Karavankah, preko katerih gre vendar glavni cestni promet med Avstrijo in Jugoslavijo. Samo z vedno spet odlašano zgotovitvijo ljubeljskega predora bo v tem pogledu še malo napravljenega, treba je tudi ceste proti Korenskemu sedlu, Ljubelju, Jezerskemu in Holmecu zboljšati, da ne bodo ovira, marveč pospeševalke turističnega obmejnega prometa.

Pred otvoritvijo 77. Dunajskega velesejma:

Sodelovalo bo 2909 domačih in 1959 inozemskih tvrdk

V nedeljo, dne 10. marca bo 77. Dunajski velesejem odprl svoja vrata k obsežnemu pregledu dejavnosti domače in inozemske industrije in k pregledu nad veliko izbiro potrebščin vseh vrst gospodarske dejavnosti. Velesejem na Dunaju bo odprl do 17. marca.

Od 2.909 avstrijskih tvrdk, ki bodo razstavljale svoje eksponate, jih bo 2.360 z Dunaja, 549 pa jih bo iz zveznih dežel. Med njimi bo Koroška zastopana z 19 tvrdkami. Dunajski velesejem pa tudi to pot ne bo le »izložbeno okno« avstrijskega gospodarstva, marveč bo s svojimi 250.000 eksponati avstrijskega in inozemskega izvora hkrati tudi »izložbeno okno« evropskega gospodarstva. Na velesejmu bo namreč razstavljalo tudi še 1959 tvrdk iz 24 držav. Med njimi bo 1.366 tvrdk iz območja Evropske gospodarske skupnosti (1032 samo iz Zahodne Nemčije), 436 iz držav, ki so kakor Avstrija članice EFTA in 37 iz vzhodnoevropskih držav. 120 razstavljalcev oz. tvrdk se bo Dunajskega velesejma udeležilo iz Združenih držav Amerike (105), Maroka, Izraela, Španije in Japonske. Ta razčlenitev udeležbe kaže oz. potrjuje prizadevanje zahodnonemškega industrijskega kapitala, da bi se še bolj kot doslej vrnil v avstrijsko gospodarstvo in ga spravil pod svoj vpliv.

Težko je iz obilice gradiva, ki je na razpolago o 77. Dunajskem velesejmu, opisati

vsaj del tega, kar bo tam razstavljenega. Če listamo po tem gradivu, vedno bolj spoznavamo, da bo na tem velesejmu — kakor skoraj na vsakem — vse in za vsakega nekaj na razpolago. Tukajšnje gospodarske kroge pa bo pred pomladjo gotovo najbolj zanimalo, kaj bo novega in boljšega na področju gradbenih strojev in orodja ter gradbenega materiala, nadalje pa še na področju strojev in orodja za obdelavo, transport in predelavo lesa. Interesantom s teh področij lahko zagotovimo, da bodo imeli na Dunaju v tednu velesejma topogledno bogato izbiro.

Tudi kmetijskih strojev, orodja in naprav za letošnje sezono poljskega dela ne bo manjkalo. S področja kmetijstva pa bi radi posebej opozorili na razstavo lovstva, semenarstva in pitane živine. Glavna privlačnost letošnjega Dunajskega velesejma pa bo — kakor zatrujejo — velika razstava pohištva.

Novi zakon o gozdarstvu stopi danes v veljavo

Danes, 1. marca 1963 stopi v veljavo novi zakon o gozdarstvu, takoimenovani Zakon za očiščenje gozdnega prava, ki ga je avstrijski parlament sklenil 12. julija 1962. Njegova bistvena določila so opisana v Koroškem koledarju za leto 1963. Podrobnejša določila za njegovo izvedbo izdeluje ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo.

POŠIROKEM SVETU

KÖLN. — Mednarodni sejem gospodinskih potrebščin in železine v Kölnu je bil od 15. do 18. februarja. Na njem je sodelovalo 1844 razstavljalcev, med njimi 476 iz tujine. Posebno mnogo je bilo razstavljenih pralnih strojev, hladilnikov, gorilnikov ter električnih gospodinskih aparatov.

TRST. — V Tržaškem občinskem svetu je vodja tržaških socialistov Pittori izjavil, da bodo socialisti branili pravice slovenske narodnostne skupine. V pokrajinskem svetu je socialist Medani dejal, da z dosego samoupravnega dežele že niso bili doseženi vsi nameni socialistov: pred nami je še vprašanje priznanja pravic slovenski narodnostni skupini.

RIO DE JANEIRO. — Predstavniki brazilskega zunanjega ministrstva je odločno zanimali, da bi bilo na brazilskem ozemlju sovjetsko vojaško oporišče. Predstavniki je izjavila kubanskega emigranta — bivšega predsednika kubanskega senata Manuela Varona — čež da ima Sovjetska zveza dve tajni vojaški oporišči v Latinski Ameriki, od katerih naj bi eno bilo na ozemlju Brazilije, označil kot smešno zablodo.

BONN. — Zahodnonemška vlada je sporočila, da bo »ponovno preučila svoje odnose z Gano« in da bo pri tem posebno upoštevala možnost prekinitve finančnih kreditov in drugih oblik gospodarskega sodelovanja. Uradni predstavnik je sicer dejal, da Zvezna republika gospodarskega sodelovanja ne povezuje s političnimi pogoji, da pa je sedanji ukrep posledica protinemiške propagande.

VARSAVA. — V Varšavi sta se prvič v letošnjem letu sestala ameriški in kitajski veleposlanik na Poljskem John Cabot in Vang Ping Nan. Sedenje srečanje je že 116. v dolgi vrsti sestankov med ameriškim in kitajskim veleposlanikom, ki so se začela leta 1955 v Zenevi. O sestanku niso izdali nobenega sporočila. Izvedlo se je samo to, da se bosta Cabot in Vang Ping Nan ponovno sestala 7. aprila.

BEOGRAD. — Novi argentinski veleposlanik v Jugoslaviji Ernesto Roque Piaggio je prišel v Beograd. Argentinskega veleposlanika je sprejel na železniški postaji šef protokola državnega sekretariata za zunanje zadeve dr. Sergije Makleda.

TOKIO. — Kakor poroča agencija TASS, je neki japonski list objavil vest, da bodo Združene države Amerike v nekem pomorskem oporišču v zalivu Subik imele odsej tri ladje »Victoria«, ki so posebno opremljene za prevoz orožja in vojaške opreme.

LONDON. — Uradno so objavili, da bo laburistični poslanec George Brown namestnik voditelja Laburistične stranke. Po nedavni smrti laburističnega voditelja Gaitskella je Brown odstopil s tega položaja in kandidiral za voditelja stranke. Na volitvah pa je za novega predsednika izvoljen Harold Wilson. Sporočilo o tem, da bo Brown ostal namestnik laburističnega voditelja, so objavili po razgovoru med Wilsonom in Brownom na sedežu stranke.

REKA. — Skozi reško luko so prepeljali januarja nad 150.000 ton tranzitnega blaga podonavnih držav. V skupnosti luških podelj na Reki ocenjujejo ta uspešen start kot napoved je boljše sezone od lanske ko so zabeležili doslej največji tranzitni promet okoli 1.500.000 ton.

BALTIMORE. — Policija v Baltimoru je aretirala več kot 330 ljudi, med njimi največ črnskih študentov, ki so se udeležili demonstracij proti rasni segregaciji. Demonstrante bodo postavili pred sodišče.

TITOGRAĐ. — Črnogorska industrija je izpolnila japonski plan in proizvedla za 38,1 odstotka več kot lanskega januarja. Zlasti velik delež ima elektroenergija, ki je proizvedla skoraj za 60 odstotkov več kot lani januarja.

NOVI SAD. — V prvi polovici letošnjega leta bodo izročili prometu dva nova mostova na Tisi. Cestno-železniški most pri Sentu bo omogočil krajši železniški promet z Romunijo, cestni most pri Zablju pa bo skrajšal za 20 km zvezo med Zrenjaninom in Novim Sadom.

BONN. — Zahodnonemška vlada je imenovala za novega državnega tožila vrhovnega sodnika Ludwiga Martina, ki je med drugo svetovno vojno pet let služil v nemških oboroženih silah. Njegovo imenovanje mora odobriti še zgornji dom Bundestaga. Martineova predhodnika Wolfganga Fränka so upokajili iz »političnih razlogov«, ker je vlada Demokratične republike Nemčije lani objavila kompromitirajoče dokumente o njegovi dejavnosti v sodstvu pod nacističnim režimom.

WASHINGTON. — Ameriško obrambno ministrstvo je zahtevalo od kongresa, naj odobri podaljšanje obveznega šolanja nekaterih delov nacionalne garde — državne milice — in rezervistov od šest na deset mesecev. Podaljšanje vojaške službe bo prizadelo v glavnem tiste vojaške osebe, ki imajo opravka z elektronskimi stroji, radarji, radijskimi napravami in raketami. Tudi šoferji in kuharji bodo morali podaljšati službo še za štiri mesece.

WASHINGTON. — V redni tedenski oddaji o najvažnejših dogodkih v Združenih državah in v svetu je znani ameriški komentator Drew Pearson govoril o ustaškem napadu na jugoslovanski konzulat v Chicagu. Podpri je stališče čilškega župana, ki je obljubil jugoslovanskemu konzulu, da si bodo mestne oblasti v prihodnje prizadevale preprečiti podobne izgrede. Dejal je tudi, da bi zvezna vlada v Washingtonu morala storiti energične ukrepe, da bi onemogočila dejavnost ustaških in podobnih skupin v Združenih državah.

SETIF. — Ekipa jugoslovanskih poljedelskih strokovnjakov, ki se mudi od lanske jeseni v Alžiriji, je usposobila na tečajih kakih 200 poljskih delavcev za traktoriste. Ob koncu uspešnih tečajev je bila skromna svečanost v Setifu, na kateri so razdelili tečajnikom diplome. Na tečajih, ki jih vodijo jugoslovanski strokovnjaki, bodo usposobili še kakih 350 traktoristov in mehanikov.

PRAGA. — Češkoslovaška je proslavila 15-letnico svojega »magovitega februarja«, ko je leta 1948 po krajši krizi prevzela vlado komunistična partija. Do leta 1948 sta si oblast delila buržoazija in delavski razred na čelu s komunistično partijo. V palači Julij Fučík je bil velik miting, na katerem sta govorila predsednik republike in sekretar KP Antonín Novotný.

ELISABETHVILLE. — V mestu Katanga v severovzhodnem delu Katange se je uprlo 104 pripadnikov katanške žandarmerije. OZN je poslala v to mesto nemudoma četo vojakov, s katero je prišel tudi poveljnik katanške žandarmerije Norbert Moke, ki je na kraju samem strogo kaznoval uporne žandarje.

Rigoletto - kulturno doživetje

Ob letošnji desetletnici oficialne kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo je opera SNG gostovala v celovškem mestnem gledališču z Verdijevo opero „Rigoletto“. Verjetno je 150-letnica rojstva tega velikega italijanskega mojstra vzrok, da je bil pri letošnji izmenjavi na reportarju ponovno Verdi.

Kakor povsod Rigoletto tudi celovski publiki ni neznan in se v rednih presledkih vedno spet pojavlja na celovškem odru. Kljub temu ali morda ravno zaradi tega je bila uprizoritev tega dela po ljubljanski operi resnično kulturno doživetje. Mogoče smo doživeli eno ali drugo vlogo prav pri zadnji celovski uprizoritvi v boljši zasedbi, a nikdar v Celovcu še ni bilo to delo podano v celoti na tako visokem nivoju in tako harmonični skladnosti med orkestrom in solisti z zborom kakor smo to doživeli na solistični uprizoritvi ljubljanskih gostov. To je bil tako pevski kot igralski neprekosljiva; kar od začetka je zgrabil vse navzoče in jih zadržal v fascinaciji vse do tragičnega konca. Vse priznanje zasluži tudi Rajko Koritnik, ki smo mu iz srca hvaležni za izjemni umetniški užitek.

Nosilec glavne vloge Samo Smerkolj je bil Rigoletto, kakršnega si človek predstavlja in želi. Njegova kreacija Rigoletta je bila tako pevsko kot igralsko neprekosljiva; kar od začetka je zgrabil vse navzoče in jih zadržal v fascinaciji vse do tragičnega konca. Vse priznanje zasluži tudi Rajko Koritnik.

Ero z onega sveta - enak umetniški užitek

Ne bi ravno pritrdili nekaterim kritikom, ki trdijo, da je bil nedeljski nastop ljubljanskih gostov z Gotovčevno opero „Ero z onega sveta“ stopnjevanje ali višek v tej kulturni izmenjavi. Težka je namreč taka primerjava, ker gre vendar za dve popolnoma različni deli. Drži pa, da bi mogoče v bodoče le kazalo, tudi na večerni predstavi nastopiti z izvirnim slovenskim ali vsaj slovanskim delom. To je bila želja kritike že po lanski predstavi Kozinovega „Ekinokcija“, kakor prihaja ta želja do izraza tudi v letošnjih kritikah predstav te kulturne izmenjave. Zato smo koroški deželni vladi

upravičeno hvaležni, da omogoča Slovenski prosvetni zvezi ob vsaki kulturni izmenjavi prirediti še posebno predstavo po možnosti izvirnega slovenskega ali slovanskega dela.

Brez dvoma pa je tako delo v izvedbi slovenskega ansambla bolj živo in življenjsko, posebno če gre za tako mojstrovino, kakor pri operi „Ero z onega sveta“ ki združuje vse vrste barvite južnoslovanske narodne folklorne, to je glasbo, poezijo, ples in nošo. K temu je bila predstava ljubljanske opere na pustno nedeljo na tako izjemno visoki ravni, da je težko najti izraze zahvale tako dirigentu kot solistom, zboru in baletu.

Dirigent Ciril Cvetko je s svojim orkestrom pričaral vso zakladnico prelepih narodnih melodij, polnih vedrine in razigranosti, da je publika v mogočem kolu na koncu visuelno in zlasti slušno doživela čudoviti svet sončne Dalmacije.

Prav tako so dali dogajanje na odru resnično življenje solisti, ki so prepričljivo oblikovali posamezne originalne like. Vilma Bukovčeva si je s svojim glasom in tudi s svojim šarmom kot Djula takoj od začetka osvojila vso publiko. Kmet Marka je interpretiral Ladko Korošec z mnogo smisla za komiko te vloge, tako v nedosegljivi igri kot v načinu petja. Polnovredno se mu je pridružila v igri in petju Bogdana Stritarjeva kot Doma — njegova žena. Tudi manjše vloge (mlinar — Edvard Sršen, pastir —

Medsebojni obiski kulturnih skupin

pomagajo graditi trden most med obema deželama

Ob gostovanju ljubljanske Opere v Celovcu smo ravnatelju ljubljanske Opere Žebretu ter intendantu celovškega Mestnega gledališča Böhm ugotovili nekaj vprašanj v zvezi s kulturno izmenjavo med Koroško in Slovenijo.

Vprašanje: Odkar je ljubljanska Opera leta 1950 prvič gostovala v Celovcu, so se redno nadaljevali obiski tako dramskega kot še posebno opernega ansambla SNG. Kako ocenjujete Vi ta razvoj?

Ravnatelj Žebre: Od prvega gostovanja ljubljanske Opere v Celovcu leta 1950 so temu s kratkim presledkom sledila vsakoletna gostovanja, ki so postala že tradicionalna. To pa dokazuje, da so se ta gostovanja vrtila iz nujne potrebe po tesnejših medsebojnih kulturnih stikih, ki so odraz dobrih odnosov med dvema sosednjima narodoma.

Vprašanje: Prvotna več ali manj priložnostna gostovanja je zamenjala redna kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo. Kakšnega pomena so po Vašem mnenju medsebojni obiski kulturnih skupin za razvijanje odnosov med obema deželama?

Ravnatelj Žebre: Redni medsebojni obiski kulturnih skupin pomagajo graditi trden most med obema deželama. Obenem so velik doprinos k resničnemu medsebojnemu spoznavanju in prispevajo svoj delež želji miru na svetu, ki je tudi pogoj za nemoten kulturni razvoj vseh narodov.

Vprašanje: Kakor znano je prvo gostovanje ljubljanske Opere na Koroškem organizirala Slovenska prosvetna zveza v Celovcu. Mislite, da koroški Slovenci

kot narodna manjšina ljubljansko prispevajo k poglabljanju dobrega sosedstva med Koroško in Slovenijo in kakšnega pomena so obiski kulturnih skupin iz Slovenije za Slovence v Avstriji?

Ravnatelj Žebre: Z organiziranjem prvega gostovanja ljubljanske Opere v Celovcu je Slovenska prosvetna zveza postavila trden temelj in mnogo pripomogla, da so ta gostovanja prešla ozki okvir in postala redna kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo, katere 10-letnico praznujemo ravno z letošnjim gostovanjem. Kulturni obiski iz Slovenije naj dajo Slovincem v Avstriji nove pobude, da njihovo lastno kulturno delo ne sme zamreti, temveč morajo postaviti vse sile, da z lastnimi močmi svoje kulturno delo nadaljujejo v cilju medsebojnega sožitja dveh narodnostnih skupin.

Vprašanje: Kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo je postala že tradicionalna. Kakšen pomen pripisujete tem medsebojnim obiskom kot predstavnik deželne gledališča zlasti na področju odrske umetnosti?

Intendant Böhm: Ze deset let se odvija kulturna izmenjava med Koroško in LR Slovenijo. Po kratkem presledku kakih treh let mi je bila prijetna čast, da so bila za časa moje dejavnosti kot intendant celovškega Mestnega gledališča spet obnovljena gostovanja v okviru te izmenjave. Tako sem v eni sezoni, namreč 1961-62, lahko dobil tako mariborsko opero kakor

tudi državno opero iz Ljubljane, ki sta vsaka gostovali z dvema predstavama. Za našo publiko in za naše umetnike je izredno zanimivo in poučno, da spoznajo druge ansamble.

Vprašanje: Pri teh izmenjavah je bila vedno tudi posebna predstava za Slovence in so bila v tem okviru uprizorjena predvsem izvirna slovenska pa tudi slovanska dela. Ali po Vašem mnenju tudi ta oblika prispeva k medsebojnemu spoznavanju?

Intendant Böhm: V tej zimi smo prvič poskusili, da bi bila za slovensko prebivalstvo namenjena predstava v nedeljo popoldne dostopna tudi običajni publiki. Trenutno še ne morem presoditi, kako se bo obnesel ta poskus. Vendar sem prepričan, da bi mnogi celovski prijatelji opere radi videli ljudsko opero. Rad bi še pripomnil, da je napravila opera „Ekinokcija“ Marijana Kozine namo prav poseben vtis in se bom trudil, da bi ta odlična opera postala znana tudi nemško govorečemu svetu.

Vprašanje: Kakor znano bo celovško Mestno gledališče tudi letos gostovalo v Ljubljani. S kakšnim delom bo gostovalo in kakšni so bili Vaši vtisi ob prejšnjih gostovanjih?

Intendant Böhm: Celovško Mestno gledališče bo 11. in 12. maja gostovalo v Ljubljani z avstrijsko klasično opereto „Pičar“ Carla Zellerja. Prepričani smo, da bodo svetovno znane melodije navdušile tudi naše ljubljanske prijatelje. V zadnji sezoni smo bili z „Dunajsko krvjo“ Johanna Straussa tako v Ljubljani kakor tudi v Mariboru ter smo bili zelo veseli nadvse prijaznega sprejema in nadvse prijetne publike. Ta gostovanja so nam vsem v veliko veselje.

ODER MLADJE

uprizori v nedeljo, dne 10. marca 1963 ob 14.30 uri v srednji dvorani Doma glasbe

sodobno slovensko dramo

Antigona

Dominika Smoleta

Vstopnice v predprodaji v knjigar-
ni „Naša knjiga“ ter pri članih odra.

Celovski glasovi o letošnjem gostovanju ljubljanske Opere

Odkar je pred 13 leti na povabilo Slovenske prosvetne zveze ljubljanska Opera prvič gostovala na Koroškem, so njena gostovanja vedno spet predmet laskave kritike celovškega oziroma koroškega tiska. Vseh 10 let uradne kulturne izmenjave na področju odrske umetnosti koroški časopisi — neglede na to, kako drugače sodijo o odnosih med Avstrijo in Jugoslavijo — spremljajo gostovanja iz Slovenije in jim posvečajo dolge stolpce v svojih kulturnih rubrikah. Nič drugače ni vzel koroški tisk na znanje sobotno in nedeljsko gostovanje ljubljanske Opere v Celovcu.

Pod naslovi »Prekrasen operni večer: Rigoletto — znamke Ljubljane in »Lepi glasovi v Eru z onega sveta« posveča »Die Neue Zeit« polne tri stolpce svoje kulturne strani kritiki teh oper, poročilo o sprejemu pri deželnemu glavarju in pohvale polnemu opisu priljubljenega umetnika ljubljanske Opere Ladka Korošca. »Ljubljanska Opera viharno slavljena« naslavlja svojo kritiko »Kleine Zeitung« in »Volksuille« dodaja »Navdušenje ob ljubljanskem gostovanju — Rigoletto vzorno insceniran — Sijajni uspehi solistov — Ero z onega sveta je osvojil srca publike«.

V tem duhu razvijajo koroški dnevniki tudi svojo kritiko, pri katerem nobeden od njih ni štedil s prostorom. Vsi v podrobnem opisujejo vsebino oper in ne morejo prehaliti njeno interpretacijo, izvajanja solistov ter spremljavo orkestra in zborov. Zlasti pa se navdušujejo nad čudovito garderobo, s katero

— kakor pravijo — celovško gledališče ne more postreči. Tako pravi »Die Neue Zeit«: »Kakor vedno se tudi danes vsiljujejo primerjave med Ljubljano in Celovcem, ki nikakor ne izpadejo v prid lastne dežele. Ljubljana ima pevce evropskega formata ali pa visoke kvalitete in ni odvisna od eksperimentov z začetniki. Ljubljana ima stalni operni orkester, stalni simfonični orkester in stalni radijski orkester... Slavnostni večer v soboto, ki je v Mestnem gledališču združil številno prominenco z obeh strani Karavank, je prinesel uprizoritev Verdijevega »Rigoletta«, ki je v marsikaterem pogledu omembe vredna. Posebno pa je padla v oči eksaktna inscenacija, kakor je prišla do izraza v velikih nastopih zlasti prvega pa tudi tretjega dejanja. Drago Fišer je s svojim strunim vodstvom vseh igralcev dosegel izvrstne prizore, polne življenja in na-

Vanda Zihnerlova) niso zaostajale za glavnimi vlogami.

Josip Šutej kot Ero posebno ob spominu na Gosliča, ki je v isti vlogi gostoval na celovškem odru pred 13 leti, pevsko ni popolnoma prepričljiv, je pa bil v igri tembolj prepričljiv. Motilo pa je posebno slovensko publiko, da je pel v izvirnem hrvaškem jeziku, ki ga koroški Slovenci na žalost niso dovolj razumeli.

Čudovit je bil mogočni zbor, ki ga je nastudiral Jože Janc, in ki je obogatil živahne prizore, ki so v režiji (Ciril Debevec) sceni (arh. Sveta Jovanovič) in kostumaciji (Mira Jarčeva) pričarali na oder vtisov polno celoto.

Zlasti je navdušil številni balet v koreografiji Pije in Pina Mlakarja, katerega mo-

gočni kolo na koncu je naravnost izzval prekipenja aplavz, s katerim sta drage goste obdarili slovenska in nemška koroška publika po nedeljski predstavi.

Dunajska pevka akademija v Zagrebu

Pevska akademija dunajske koncertne družbe je pred kratkim absolvirala svojo turnejo v Zagreb, kjer je pod vodstvom Mila Horvata izvajala Verdijevo »Requiem«. Nastop akademije v Zagrebu je bil deležen zelo pohvalne kritike zagrebškega časopisja, ki je koncert imenovalo koncert sezone. V zameno bo prišla v aprilu na Dunaj zagrebška filharmonija, ki jo bo dirigiral Milo Horvat.

o njej že podrobno pisali in nam preostane le ugotovitev, da je v povezanosti te prekosila prvo uprizoritev (pred 13 leti — op. ured.), kar je zasluža ne le Josipa Šuteja in njegove partnerice Vilme Bukovčeve ter karakternega basa Ladka Korošca, ki ga kot gosta pri nas vedno spet radi vidimo, in njegove bojevitke žene Dome, Bogdan Stritarjeve, marveč tudi Edvarda Sršena, ki je s celim svojim bitjem posnel mlinarja. Očarujoče pa je bil zaplesan izvirni zaključni kolo. Aplavza ni hotelo biti konec.

»Volksuille« pa v svoji oceni med drugim zlasti hvali »čudovito muzikalično interpretacijo« Demetreja Žebreta pri »Rigolettu« in »popolno perfektnost Cirila Cvetkovega muzikaličnega vodstva« pri »Eru«. V svoji kritiki se navdušuje nad režiserjem Dragom Fišerjem in hvali pri Eru »odlično inscenacijo te ljudske vesele opere« s strani Cirila Debeveca.

»Rigoletto« je bil gotovo lepa uprizoritev, »Ero z onega sveta« pa se povzpela do slavnostne uprizoritve, ki je po vsej dinamiki izzvala največji učinek« zaključuje »Volkszeitung« in dodaja tudi še skupno priznanje vsem, ki so za odrom z dragocenim sodelovanjem prispevali k uspehu teh lepih opernih večerov.

ravnosti. Glede »Era« pa pravi, »da so pri tej uprizoritvi, katere vsebina je temi kulturne izmenjave bolj odgovarjala kot Verdijevo delo — stolpe prednosti ljubljanske opere v svetlo luč: lepi sologlasovi, polni zbori, izvrstni balet«.

Ko opisuje soliste »Rigoletta« pravi »Volkszeitung«, da je bila »v središču dogajanja paradna partija Rigoletta kot zmagovalce lepega glasu; z neobrabljenim, v vseh višinah prijetno donečim baritonom in s spretno premišljeno igro je Samo Smerkolj to vlogo privedel do viška tega večera. Kot nasprotni pol je Rajko Koritnik s svojim cvečočim Bel-canto-tenorjem prepričljivo upodabljal veselega vojvodo. Z obvladajočimi koloraturami je Nada Vidmarjeva igrala zaslanjano Gildo in v svojem obupu dosegla dramatične viške. Monteleronovo preketstvo, peto od Danila Merlaka, je s svojim jedrim basom ustvarilo tragično osnovno vzdušje, Ladko Korošec je bil mogočno učinkovit Sparafucile in Božena Glavač je za partijo Magdalene dala svoj dragoceni alt. Lepi glasovi, lepe višje bi lahko rekli, kajti pri tej uprizoritvi je triumfalno pevski element«.

»Kot drugo opero« piše »Kleine Zeitung« »smo poslušali slovensko »Prodano nevesto«, Gotovčevno opero »Ero z onega sveta«. Mi smo

Sele-Kot

V četrtek prejšnji teden je za vedno zatisnila svoje oči v 71. letu starosti dobra Malejeva mati. Njene telesne ostanke smo ob udeležbi množice žalnih gostov iz vasi in okolice položili k večnemu počitku na selškem pokopališču, kjer naj se v miru spočije od svojega delavnega in skrbipolnega življenja.

Po prvi svetovni vojni, leta 1920, se je Nuža Male, danes star že 86 let in razmeroma še krepak in čil, vrnil iz italijanskega ujetništva, kjer je moral dolge mesece prestatl trpljenje in pomanjkanje ujetnikov, ker znano je, da Italijani z ujetniki niso bili prav nič človekoljubni. Nuža, p. d. Spodnji Malej, je privedel iz Slovenjega Plajberka mlado življenjsko družico kot ženo in gospodinjico na svoj dom. Mlada Nani je postala gospodinja pri Spodnjem Maleju in stopila na življenjsko pot, na katero je posijalo le prav malo sonca. Življenjska pot ji je bila izpolnjena z delom, skrbjo in žrtvami. Zakoncema se je rodilo devet otrok in od teh jih živi danes še osem, 5 sinov in 3 hčere.

Ni bilo lahko preskrbeti vsakdanji kruh za tako številno družino. Mož in žena sta morala premagovati na mali gorski kmetiji vse težave in nevšečnosti gospodarskih stisk, inflacije in podobnega in življenje je bilo naporno in trdo. Mnogokrat je stala Malejeva mati in gospodinja pred skoraj nerešljivim vprašanjem, kako nasiliti toliko praznih želodcev. Toda kakor vemo iz njene življenja, je zmagovala vse težave z zgledno marljivostjo in nadvse potrpežljivo.

Spoštovano drago rajno Nanijo pa moramo uvrstiti tudi med neštete naše gospodinjice in matere, ki so v najtežjem času, ki je prišel za časa nacističnega nasilja nad naše ljudstvo, mnogo prestale in pretrpele. Od zadnjega koščka kruha je z ljubeznijo in razumevanjem dajala še vedno del onim, ki niso hoteli služiti mogočnejšem „tisočletnega rajha“, ter se mu uprli in v katerih vrstah so se borili tudi njeni sinovi za nas vse.

Domača zemlja naj bo Malejevi mami lahka, žalujočim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Obirska

Z nekoliko zamudo, a vendar ne prepozno, sporočamo lep dogodek iz Obirske. Tudi pri nas je lepa stara slovenska navada, da obhajajo godovniki svoj imenski dan v krogu svojcev, sosedov, znancev in prijateljev. Posebno v dolgih zimskih večerih je tako domače praznovanje prijetno doživetje in sprememba v enoličnem vsakdanjem življenju.

Pred nedavnim nas je ob takšni priložnosti sedelo več veselih ljudi v Hribernikovi kajži, kajti za god se je „reševala“ naša Marija Artač. Naše pozornosti je bila vesela ter postavila na mizo jedatice in pijače na izbiro. Mnogo in razvneto se je prepevalo kar pri dveh mizah. Slavljenka sama je pri petju pridno sodelovala in lahko trdimo, da tako spontanega družinskega petja že dolgo ne pomnimo. Sklenili smo, da hočemo to povedati v našem listu tudi drugim.

Jubilantki Mariji želimo še prav mnogo srečnih let in mnogo tako veselih godov kot je bil večer ob petju. Ker je slavljenka sama dobra in navdušena pevka ter izhaja iz pevske in vedre Hribernikove družine, želimo tudi to: Naj bi ostalo še v naprej tako pristno družinsko prepevanje v veselje domačih in sosedov, ker tam kjer se prepeva, je dom dobrih in plemenitih ljudi.

Koroški fantje so zdravi

Zvezno ministrstvo za obrambo sporoča, da so doslej pri naborih ugotovili med vsemi naborniki 75 % za orožje sposobnih rekrutov, 15 odstotkov za vojaško službo brez orožja in 10 odstotkov za vojaško službo nesposobnih.

Na Koroškem izkazujejo sposobnostne razlike pri naborih v zadnjih letih in primeri z avstrijskim povprečjem celo ugodnejšo sliko.

Leta 1961, ko se je moral nabornim komisijam predstaviti letnik 1942, je bilo 73 odstotkov nabornikov potrjenih za vojaške z orožjem, 17 odstotkov brez orožja in 10 odstotkov za vojaške nesposobnih. Leta 1962 so pri nabornem letniku 1943 ugotovili 79 zdravniško preiskanih nabornikov kot sposobne za orožje, 14 odstotkov za vojaško službo brez orožja in 7 odstotkov nesposobnih.

po naši zemlji

Iz bekštanjske občine

V znožju prijetno izoblikovane planine Jepe leži idilično koroško jezerce Baško jezero. V poletnih mesecih je jezero in okolica zelo mikaven in privlačen izletniški cilj turistov iz najrazličnejših krajev in dežel, število tujih obiskovalcev tega kraja raste iz leta v leto. Ni veliko to jezero, površina znaša le 238,8 hektarja toda velja zaradi izredno čiste vode, z romantičnim otokom z modernimi in udobnimi gostišči, kot eno najlepših jezer na Korošem, na ozemlju, ki ga naseljuje slovensko in nemško govoreče prebivalstvo. V bližnjo in daljno okolico jezera vabijo prekrasni ter duha in telo osvežujoči izleti.

Prirodna lepota Baškega jezera in okolice daje gotovo tudi domačemu prebivalstvu svoj pečat, da so ljudje lepega, odkritega in vedrega značaja med katerimi ljudmi je tudi tujim gostom prijetno bivati. Velja pa vedno, naše lepe zemlje ne prodajamo tujcem, temveč koristno lepoto in krasoto kraja kot vir dohodkov iz tujkega prometa domačini sami.

Dragocen egospodarske vrednosti Baškega jezera se samoumevno zaveda tudi bekštanjski občinski odbor. Na svoji zadnji seji je sklenil, da bodo izgradili na južnem

obrežju jezera še veliko kopališče s površino okoli 20.000 kvadratnih metrov. Stroški za uredništvo tega načrta so preračunani na okoli 2 milijona šilingov, kar pa je investicija, ki bo pojačala in okrepila tujski promet.

Na zadnji seji je občinski odbor sklepal tudi o proračunu za leto 1963. Redni proračun z lepo vsoto 6.478.000 šilingov so odobrili ter je v dohodkih in izdatkih izravnani. Iz tega proračuna bo občina prispevala znatne vsote za mnogovrstna dela, ki jih ima v načrtu v bližnji bodočnosti. Tako na primer so v načrtu regulacija potoka in zgradnja hudournikov ter javna razsvetljava. Za potrebno pregradnjo osnovne šole v Vodiči vasi so določili 1 milijon šilingov, za dogotovitev kulturnega doma v Ločah pa 1,1 milijona šilingov. Za zimsko sezono bodo še letos izpeljali smučarski odvoz od Bekštanj-Stari grad v Vodičo vas. Nadaljevali bodo tudi z gradnjo poti Malošče—Bekštanj-Stari grad.

Okoli Brnce bodo odstranili stare barake. V načrtu je zidava četrtega stanovanjskega bloka v Zgornjem Bregu, za kar so predvideni stroški v znesku 3,1 milijona šilingov.

Seminar za gostilničarje

Velikovec. — Duhovna in strokovna oborožitev, skratka znanje, je dandanes za vse poklice nujna zahteva časa. Učiti se je treba tako kmetu, če hoče korakati z napredkom, učiti se mora delavec, ki ima ambicijo, da napreduje na svojem poklicnem področju, pa tudi obrtniki so postavljeni pred vedno nove naloge, ki jih morejo mojstrovati le s dobro strokovno pa tudi splošno izobrazbo.

Gostilniška obrt igra v gospodarstvu prav tako pomembno vlogo in gostilničar od večraj brez dobrega strokovnega znanja in izobrazbe danes ni več konkurenčno sposoben, ker tudi naloge tega poklica so vedno zahtevnejše. Gostilničar ima v svojih vsem dostopnih prostorih opraviti z vsakovrstnimi ljudmi različne socialne in umstvene stopnje. Prav posebno je gostilniška obrt važna za tujski promet, ker zahtevni in razvajeni turisti se pač kakor povsod oglašajo in ustavljajo v hotelih in gostilnah. Važno je, da odnesejo prav od teh dobre vtise, da so zadovoljni s postrežbo in seve tudi s cenami ter olikanim odnosom vljudnosti, kar prijetno dene. Zadovoljen gost je potem oni, ki v svojem okolju dela dobro reklamo za kraje, kjer se je počutil dobro.

Za gostilničarje je bilo v okviru zavoda za gospodarsko pospeševanje v Velikovec šolanje, seminar, ki je svojo nalogo tudi izpolnil. Vedno še drži, da je prav velikovski okraj gospodarsko najbolj zaostala in razvoja potrebna pokrajina v naši koroški domovini. Po dolgem času, po desetletjih, je končno uspelo, da so se za ta predel naše zemlje vendarle začeli zanimati pristojni krogi, da bi kraj gospodarsko dvignili ter ga izenačili ali vsaj približali drugim razvitim krajem na Koroškem. V ta namen prireja zavod za gospodarsko pospeševanje koroške zbornice za obrtno gospodarstvo različne strokovne tečaje na katerih imajo pripadniki različnih poklicev možnosti, da se poglobljajo in izobražujejo za zmaganje svojih ne lahkih nalog ter se morejo uveljavljati v eksistenčni tekmi.

Za seminar gostilničarjev pod geslom „iz prakse za prakso“ so zainteresirani pokazali

Počastitev starih upokojencev

Ob dopolnitvi 90. rojstnega dneva je Pokojninska zavarovalnica za delavce — deželni urad Graz — počastila naslednja upokojenca: Marijo Dermuth v St. Georgen-Sandhof in Franca Hojo v Podravljah. Ob tej priložnosti je izročila jubilarntoma voščilni pismi in častitni darili.

Nadalje javlja Pokojninska zavarovalnica za delavce, da bo imela meseca marca na Koroškem govorilne dneve in sicer med drugimi 6. marca v Šmohoru in 28. marca v Beljaku, vsakokrat od 8. do 12. ure.

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“
v Bilčovsu

VABILO
na

Zabavno prireditve

ki jo naše društvo priredi na malopustno nedeljo, dne 3. marca 1963, ob pol osmi uri zvečer v prostorih Miklavževe gostilne v Bilčovsu.

Vse ljubitelje prijetne in dobre zabave in vse, ki se želijo iz srca nasmejati, vabimo in kličemo pridite!

Odbor

Iz poročila zvezne policije za Koroško

Iz poročila zvezne policije za Koroško za minulo leto je posneti več zanimivih podatkov.

Lani zaznamuje zvezna policija dva poskusa umorov, 21 npravnstvenih zločinov, 13 hudih telesnih poškodb, 22 izsiljevanj in nevarnih groženj, 37 primerov napadov proti uradnim organom, 538 tatvin, 2 podtika požarov in 566 deliktov lahkega značaja telesnih poškodb in prestopke proti telesni varnosti in npravnosti.

Poudarjajo, da so bile v preteklem letu varstvene razmere precej dobre. V prejšnjem letu niso zabeležili nobenega umora ali uboja. Vsa serijska tatinska dejanja so odkrili. Rahlo je upadlo število npravnstvenih zločinov, naraslo število telesnih poškodb. Kaznivih dejanj tatvin in goljufij ugotavljajo približno toliko, kakor leto poprej. Zanimiv je pojav mnogih napadov na uradne organe, kar pomeni omalovaževanje državne avtoritete.

Prejšnje leto je bilo policiji prijavljenih 34 tatvin avtomobilov. Policijski organi so vse ukradene avtomobile našli. Rolerjev in mopedov je bilo lani ukradenih 247, na varno pa so jih varnostni organi spravili 238. Ukradenih je bilo tudi 555 koles, 341 pa so jih varnostni organi spet našli.

V istem letu je na Koroškem 17 oseb storilo samomore, med temi 15 moških in 2 ženski. Poskusnih samomorov so ugotovili 20, med temi je bilo 12 moških in 8 ženskih samomorilnih kandidatov.

Organi zvezne policije so lani prijeli 107 oseb, med temi so jih 85 izročili sodišču.

Kratke vesti

Zima je bila letos okrutna in še traja. Po vsem svetu je zahtevala tudi številne smrtno žrtve. Pred nedavnim so šele po nekaj tednih našli 62-letno rentnico v Annabichl-straße v Celovcu, kjer je v večji hiši v svojem stanovanju živela sama. Pred tedni so rentnico zadnjikrat videli, ko se je vrnila z obiska od svoje hčerke z Predarlške. Potem pa je ni videl nihče, kar je vsekakor čudno, da se za njo ni nihče zanimal. Ko se je začela tudi hčerka zanimati, zakaj od matere ni več nobenega glasu, so se za rentnico začeli zanimati tudi hišni prebivalci. Stanovanje so našli zaprto in poklicali so policijo in ta je pustila po nekem ključavničarju odpreti vrata. Na postelji v stanovanju je rentnica mrtva ležala popolnoma oblečena. Zdravnik je kot domneven vzrok smrti spoznal, da je ženska zmrznila in da je smrt nastopila že pred tedni.

V Zgornjih Libučah pri Pliberku je Kristina Pogačnik spodrsnila na ploščadi pred hišo ter si zlomila spodnjo in zgornjo gleženj. **Železniški uslužbenec** Helmut Raunegger, ki je na kolodvoru v Beljaku prišel v električni tokovni krog, je dobil tako hude poškodbe in opekline, da je na posledicah teh umrl kmalu potem, ko so ga prepeljali v deželno bolnišnico.

Trideset tisoč ljudi je bilo navzočih pri tradicionalni pustni povorki v Beljaku. Karneval v Beljaku je bil poln pustnih norosti, zabav in zanimivosti. Čeprav so v pust-

nem humorju Beljačani Celovčane precej zbadali, se je povorka v Beljaku udeležilo več sto Celovčanov. Pokazali so se tudi v povorki. S seboj so vozili star celovski „tramvaj“, ki so ga podarili mestu Beljaku. Na glavnem trgu je celovski župan izročil stari voz Beljačanom s šaljivim nagovorom in pripombo, naj to darilo služi v „pomoč za razvoj Beljaka“. Tramvaj bodo pozneje postavili kot zanimivost na otroško igrišče.

Na Bistrici na Zilji je 79-letnega kmeta in rentnika Jakoba Wiegela pobodla krava. Zadobil je hudo poškodbo in prepeljati so ga morali v deželno bolnišnico v Beljak.

Trgovine bodo ta teden v soboto, 2. marca, celodnevno odprte, zato pa so bile v sredo, 27. februarja, popoldne zaprte. To je prva sobota v mesecu, ki jo imenujejo nakupno soboto, ker večina delojemalcev prejema plače in mezde zadnjega ali prvega v mesecu.

KOLEDAR

Petek, 1. marec: Albin
Sobota, 2. marec: Karel
Nedelja, 3. marec: Kunigunda
Ponedeljek, 4. marec: Kazimir
Torek, 5. marec: Evzebij
Sreda, 6. marec: Papež
Četrtek, 7. marec: Tomaž

BLAGOSTANJE ALI KATASTROFA?

SOVJETSKI INŽENIR PJOTR BORISOV JE IZDELAL NAČRT, PO KATEREM BI BERINGOVO MORSKO OŽINO, KI RAZDVAJA SEVERNO AMERIKO OD SIBIRIJE, PREGRADILI S 70 KILOMETROV DOLGIM JEZOM.

S tem velikanskim projektom naj bi spremenili arktično klimo Sibirije, Severne Kanade in Aljaske. Kolikor bodo prizadete dežele sprejele njegov predlog — smatra Borisov — bodo vsa ta ogromna področja postala primerna za naselitev, gojitev raznovrstnih poljedelskih kultur in olajšano bi bilo izkoriščanje velikih rudnih bogastev.

Kljub vsemu pa je tabor znanstvenikov v ZDA in Sovjetski zvezi ob tem vprašanju nenehno. Ne toliko v pogledu tehnične ostvartivosti, kot glede posledic, ki naj bi jih povzročil zgrajeni jež čez Beringovo morsko ožino. Del strokovnjakov namreč meni, da bi po uresničitvi Borisovega načrta postala klima v delu Arktike, ki leži severno od planiranega jeza, še hladnejša kot je danes.

Visoke gore na jugu, jugovzhodu in jugozahodu Sovjetske zveze zapirajo pot toplim južnim vetrovom. Severna stran pa je popolnoma odprta, brez vsakih gora, ki bi zapirale prodor hladnih arktičnih vetrov.

»Ti hladni arktični vetrovi so grabežljive zveri, ki požirajo milijarde,« jih je slikovito opisal Borisov. Gradnja tovarn, rudnikov in elektrarn v severovzhodnem delu Sovjetske zveze — v Sibiriji — kot tudi v severnejših predelih v drugih državah z enakim podnebjem, je nekolikokrat dražja od enakih gradenj v področjih, kjer je podnebje zmerno. Severno ledeno morje je tudi glavni krivec za žalostni pojav, da, na primer, riž ne uspeva na severnem delu Japonske in da vsako zimo zamrzne gornji del Rumene reke na Kitajskem, katere pomladansko odtapljanje povzroča katastrofalne poplave. Severno ledeno morje s svojimi hladnimi vetrovi, ki prodrejo daleč na jug, otežkočajo delo celo vinogradnikom v Italiji in Franciji. Zaliv Sv. Lovrenca, ki se zajeda globoko v ameriško kopno, a je hkrati tudi izhod v Atlantik, je zaradi tega v zimi zamrznjen in neuporaben za plovbo.

VELIKANSKI GRELEC

Po Borisovem načrtu bi bili vsi ti problemi rešeni z ostvartitvijo ogromnega grelca v Severnem Ledenem morju, ki bi raztopil njegov led. Do tega pa bi prišlo, če bi omogočili Golfskemu morskemu toku prodor iz Atlantika v Severno ledeno morje. Danes je to nemogoče, ker se Golfski morski tok zaletava z Labradorskim in vzhodno-grenlandskim tokom, ki mu preprečujeta nadaljno pot.

Ta hladna morska toka bi nevtralizirali z izgradnjo velikanskega jezu čez Beringovo morsko ožino. V jezu bi bile vgrajene posebne vodne črpalke, ki bi črpale in pretakale vode Severnega Ledenega morja v Pacifik. Tako bi se paraliziralo premikanje hladnih arktičnih morskih tokov proti Atlantiku, ki sedaj ne bi več zaustavljali Golfskega toka, kateri bi tako lahko neovirano prodrli globoko v Severno ledeno morje in topil njegovo ledeno odejo.

Sneg in led reflektirata tudi do devet desetih sprejete sončne toplote. Tako se izgubi ogromno toplotne energije. Morje, ki ni pokrito z ledom, pa absorbira toploto. Če bi Se-

verno ledeno morje osvobodili ledene odeje, ki ga sedaj v veliki meri pokriva, bi morje absorbiralo ogromno toplotne energije, ki se sedaj, odbita od ledu, izgubi v vesolju. Podnebje bi se v tem delu znatno spremenilo. Postalo bi toplejše. Sibirija, Kamčatka, Aljaska, Severna Kanada — vsa ta ogromna področja bi dobila podnebje, ki se skoraj ne bi razlikovalo od podnebja v Franciji. Podnebje bi se spremenilo in bi postalo toplejše tudi v Norveški, Švedski, Finski pa tudi v Jugoslaviji, Italiji in južnem delu ZDA.

GRADNJA JEZU NE BI BILA PREDRAGA

Načrt Borisova predvideva izgradnjo večnadsropnega jezu preko najbolj južnega, a hkrati najbolj plitkega dela Beringove morske ožine. Jez bi bil visok približno 60 metrov, dolg pa kakih 70 kilometrov. Narejen bi bil iz armiranega betona, tako da bi bil sestavljen iz posameznih plavajočih pontonov, ki bi jih gradili na ameriški strani in v Vladivostoku. Od tam bi jih pripeljali na kraj gradnje in potopili, nakar bi jih napolnili z betonom. V njih bi vgradili še velikanske vodne črpalke na atomski pogon, ki bi črpale vodo iz severnega Ledenega morja v Pacifik.

Japonska dekleta — lovci biserov

Japonska dekleta so običajno drobna, nežna in sramežljiva bitja. Vendar niso vsa taka. Dekleta »Ama«, kar japonsko pomeni »žena morja« so pravo nasprotje onih tihih deklet. Same služijo za vso družino, imajo glavno besedo, medtem ko moške posedajo pred hišo, kadijo, pijejo in čakajo svoje žene, da se vrnejo z dela. Dekleta Ama po ves dan iščejo po morskem dnu biserne školjke. Njihov zaslužek je veliko večji od zaslužka delavca. Tako je Ama povsem neodvisna. V kolikor ima ljubimca, ki si ga je sama izbrala, ostane z njim tako dolgo, dokler se ga ne naveliča.

Ama in druge žene — potapljači živijo v izoliranem naselju in imajo malo zveze z drugimi ljudmi ali zunanjim svetom. Redko odhajajo od doma, razen na plažo, kjer je njihovo delovišče. Dekle prične z delom že v 12. letu starosti. V začetku pod nadzorstvom starejših žena, od 50 do 60 let, ki so se že prenehale spuščati v globine oceana. Ko je dekle staro 20 let, je že toliko izvežbano, da se lahko spušča v globine. S tovrstnim delom se žene ukvarjajo do 50. in do 60. leta starosti.

Mlada žena lahko ostane pod vodo navadno 60 do 80 sekund. Dekleta so med potapljanjem oblečena v srajce z dolgimi rokavi in blače, ki jih ob strani zvežejo. Na glavi imajo belo ruto in plavalno masko. Po vsakem potapljanju, ki traja običajno dve uri, splavajo na obalo, zakurijo ogenj in nato gole počivajo na soncu. Zvečer, ko se vračajo domov, jih čakajo moške, ki dajejo vtis zadovoljnih ljudi, kljub temu, da jim vedno preti nevarnost, da jih žene vržejo iz hiše.

V tem nenavadnem naselju ne pričakujejo od moških da delajo. Njihova glavna naloga je, da zabavajo žene, ko se vrnejo z dela. Dekleta in žene redko odhajajo v mesto.

Vsake spomladi pošljejo otroke v bližnje naselje, medtem ko odrasla dekleta in mlade poročene žene, ki želijo spremembo moškega, ostanejo doma. Posedajo pred hišo, pijejo čaj in se pogovarjajo.

Včasih se dogodi tudi to, da se mladenič oženi z dekletom iz bližnje okolice. Toda take zveze ne trajajo dolgo. Dekle navadno zapusti hišo in se vrne domov. Ne sme pa s seboj odpeljati otrok.

Kalkulacija, ki jo je napravil Borisov, nas naravnost presenča. Gradnja jezu z vso opremo ne bi stala več kot 70 milijard rubljev ali okoli 20 milijard dolarjev. V primeri z velikanskimi ekonomskimi koristmi, ki bi jih dobili z uresničitvijo tega načrta, je to malenkostna vsota.

Uresničitev tega načrta pa ne bi spremenila samo podnebja na tem področju, ampak bi odprla tudi nove morske poti: od Atlantika do Pacifika, severno od Sibirije, nadalje do Pacifika do Atlantika, severno od Kanade in Aljaske. Plovba od evropskih pristanišč do Daljnega Vzhoda in Avstralije bi se skrajšala za nekaj tisoč morskih milj.

SENČNA STRAN BORISOVEGA NAČRTA

V sovjetskem tisku se je po objavi Borisovega načrta pričela živahna polemika. Sovjetski strokovnjak za hidravliko Aleksandrov trdi, da o tehnični ostvartitvi načrta ne dvomi, da bi pa bila njegova ostvartitev znatno dražja, kot navaja avtor.

Najbolj pa sta Borisov načrt napadla znana klimatologa Drogajcev in Pjankov, strokovnjaka Centralnega sovjetskega meteorološkega zavoda, in Nazarov, direktor Arktičnega oceanografskega instituta v Vladivostoku. Skupaj so napisali članek, v katerem pobijajo glavno Borisovo trditev: spremembo podnebja, ki naj bi nastopila v teh področjih, kolikor bi uresničili njegov projekt. V članku trde, da bi bila ena od posledic tega projekta še hladnejše podnebje na Kamčatki, druga pa, veliko večje možnosti suše v Evropi in Se-

verni Ameriki, ki bi lahko imele katastrofalne posledice.

Geofizik Benčevskaja opozarja, da Borisov ni upošteval delovanja zračnih tokov na morske tokove in je vprašanje, če bi arktični tokovi bili zaustavljeni in če bi s tem bil omogočen Golfskemu toku prodor globoko v Arktiko. Opozarja, da se zračni tokovi ne dajo zaustaviti z nobenim jezom.

Iz vseh protidokazov pa je možno potegniti nekaj osnovnih misli. Nihče ni proti tehnični ostvartitvi Borisovega načrta. Prav tako ne trde, da se morajo njihove trditve uresničiti. Vsi samo opozarjajo, da ima Borisov načrt za zdaj še vse preveč nevarnih neznank, ki imajo lahko za človeštvo katastrofalne posledice. Vsi, ki so sodelovali v javni diskusiji o tem načrtu, se načelno strinjajo z njim, toda menijo, da je treba z njegovo praktično uresničitvijo še malo počakati, da bi lahko opravili vse potrebne raziskave in opazovanja, ki naj bi omogočila, da se vnaprej točno ugotovijo posledice tega gigantskega načrta. Posledica njegove uresnitve ne sme biti alternativa: blagostanje ali katastrofa, temveč samo blagostanje.

ZANIMIVOSTI IZ ZNANOSTI IN TEHNIKE

● Skrbno proučevanje vzorcev opija, ki po tihotap-skih poteh roma z vzhoda na zahod, je pripeljalo do nenavadnega odkritja. Analiza namreč lahko odkrije pokra-jino, od koder izvira preiskani vzorec. Do odkritja so prišli s proučevanjem raznih vplivov okolja (zemeljski mi-nerali, svetloba, temperatura, vlaga) na aminokislino, ki jih rastline proizvajajo iz zemeljskih sestavin in iz ka-terih nastajajo proteini. Izkazalo se je, da vsebujejo vzorci opija osemnajst različnih kislin (od teh so tri po-vsem neznane) v raznih kombinacijah. Za to odkritje se prav posebno zanima Interpol, ker menijo, da utegne olajšati borbo proti tihotapcem z mamili.

● Sovjetski arheologi so odkrili v Tadžikistanu zelo star, budistični samostan. Izkopavanja starega naselja Adžinatapa so razkrila precejšnje število zgradb in po-kazala v povsem novi luči povezavo med prebivalci osrednje Azije in Indije ter Kitajske v starih časih. V eni izmed zgradb so odkrili lepe ornamente na stenah in različne slike, ostanke kipov Budhe ter številne keramič-ne in steklene izdelke. Najdeni denar govori, da so mo-rali samostan zgraditi v osmem stoletju našega štetja.

● V telkih sanjah se v krvi občutno dvigne vsebina holesterina. Ta razkrojni proizvod maščob igra zelo važno vlogo pri srčnih napadih in zamažitvah koronark, ki povzročajo srčni infarkt. Pri prijetnih sanjah pa je koli-čina holesterina v krvi precej nižja. To zvezo med ne-mirnim spanjem in srčnimi napadi so sledili že nekaj let, dokazal pa jo je šele dr. Chester Pierce, znani psihiater in raziskovalec spanja.

● V Nemčiji so ugotovili, da se perutinska tuberku-loza prenaša na govedo in v nekaterih krajih odkrili, da ima vsaka tretja krava perutinsko tuberkulozo. Od-kritje je važno, ker bolna živina izloča z mlekom po-vzročitelja bolezni, ki se prenaša tudi na človeka. Zato so se z vsemi sredstvi lotili iskanja zdravil proti tej nad-logi.

● Fiziki so ugotovili, da obdaja Zemljo v višini 20 kilometrov nad površjem nekakšen obroč najrazličnejše »umazanije«. Odkrili so ga pri sistematičnih raziskavah zraka v stratosferi. Visoko letelca letala so se vrnila na tla z vzorci, ki pričajo, da je ta prah proizvod našega planeta in verjetno ni ostanek meteoritov, ki padajo pro-ti Zemlji. V tem prahu so odkrili pravzaprav tri različne plasti — spodnja nastaja v troposferi in se dviga z me-šanjem zraka, v srednji so srednje veliki delci, medtem ko v najvišji večjih delcev sploh ne bi našli. Ugibajo, da je večjih delcev zato tako malo, ker kot kondenza-cijska jedra dejnih kapljic radi padejo na Zemljo. Ugi-bajo tudi, da je ta plast prahu kriva za pojav, da vidi-mo zaradi loma svetlobe Sonca že pred njegovim vzhodom in že po njegovem dejanskem zahodu.

Ivo Andrić

45

Travniška kronika

Cetrli zdravnik, ki se je med boleznijo Davillovega sina oglasil v konzulatu, je bil Giovanni Mario Cologna, titularni zdravnik avstrijskega generalnega konzulata.

Sedaj je očitno, da smo se zmotili, trdeč, da od vseh štirih travniških zdravnikov najmanj lahko povemo o Mordij Atijasov. V resnici prav tako malo lahko rečemo o Cologni kakor o Mordiju. Le da o Mordiju zato, ker sploh ni govoril, o Cologni pa zato, ker je preveč govoril in ker se je tisto, kar je govoril, neprenehoma spreminjalo.

Cologna je bil človek nedoločljivih let, nejasnega rodu, narodnosti in rase, neznanjih verovanj in nazorov in prav tako neznane učenosti in izkušenj. Sploh možak ni imel bogve kaj, kar bi bilo jasno določljivo.

Kakor je trdil sam, je bil rojen na otoku Kefaloniji, kjer je bil njegov oče sloviti zdravnik. Oče je bil Benečan, toda rojen v Epiru, mati po rodu Dalmatinka. Otroška leta je preživel pri dedu v Grčiji, mladost pa v Italiji, kjer je študiral zdravilstvo. Potem je živel na Levantu v turški in avstrijski službi.

Bil je visok, toda izredno suh; hodil je sključen in zvit v vseh sklepih, tako da se je lahko vsak trenutek kot na vzmeteh skrajšal in stisnil vase ali pa se sprožil in

potegnil — kar je med pogovorom tudi res neprenehoma počel, včasih bolj, včasih manj. Na tem dolgem telesu je čepela somerna glava, večno nemirna, skoraj povsem plešasta, z nekaj dolgih kosmičev omrtvelih predivaslih las. Obraz je imel obrbit, oči velike, rjave, vedno nenaravno sijoče pod izredno košatalimi sivimi obrvmi. V širokih ustih so tičali redki, rumeni zobje in se mu med govorjenjem majali. Ne le izraz obraza, temveč vsa vnanost tega človeka se je menjavala neprenehoma in neverjetno popolno. V teku enega pogovora je lahko nekajkrat povsem predrugačil svoj videz. Izpod maske slabotnega starca se je nenadoma pojavila — spet druga maska? — podoba krepkega, odločnega moža srednjih let ali — tretja maska! — lik zvedavega, nemirnega zmešanega fantina, ki mu je obleka iz dneva v dan krajša, ki ne ve, kam bi z rokami in nogami in kam bi pogledal. Izraziti obraz je bil vedno razgiban in je odkrival mrzlično, urno delavnost možgan. Potrlost, zamišljenost, razdraženost, iskrena vnama, naivno navdušenje, neskalsjena vedra radost — vse to se je naglo in nepričakovano menjavalo na tem pravilnem in nena-vadno živahnem obrazu. Obenem pa so njegova velika usta z redkimi, majavimi zobmi sipala ploho besed, bogatih, težkih, jeznih, drznih, ljubeznivih, sladkih in navdušenih, in to po italijansko, turško, novogorško, francosko, latinsko in po »ilirsko«. Z enako lahkoto, kakor je spreminjal izraz obraza in gibe, je Cologna skakal z jezika na jezik, mešal in si sposojal besede pa tude cele stavke. V resnici je pa dobro znal samo italijansko.

Tudi svojega imena ni pisal vedno enako, temveč raz-lično v raznih okoliščinah in dobah svojega življenja, od-visno od tega, komu je služil in kakšen posel je opravljal — znanstven, političen ali književen: Giovanni Mario Co-logna, Gian Colonia, Joanes Colonis Epirota, Bartolo cava-gliere d'Epiro, dottore illyrico. Še pogosteje in globlje se

je menjavala vsebina tistega, kar je trdil in počel pod temi imeni. Po svojem temeljnem prepričanju je bil Co-logna človek sodobnih nazorov, »filozof«, svoboden in kri-tičen duh, prost vsakršnih predsodkov. Toda to ga ni mo-tilo, da ne bi proučeval verskega življenja raznih krščan-skih cerkev, pa tudi islamskih in drugih vzhodnjaških sekt in ver. To proučevanje mu je pomenilo, da se je za nekaj časa poistovetil s predmetom, ki ga je študiral, se navdu-šil zanj, si ga vsaj trenutno privzel kot svojo edino, iz-kjučno vero in zavrgel vse, kar je dotlej veroval in za kar se je navduševal. Njegov duh je bil prava posebnost, spo-soben za nenavadne preskoke, toda zgrajen iz prvin, ki se lahko spajajo z okoljem in nosijo v sebi trajno željo, da se povezujejo in istovetijo z vsem, kar jih obdaja.

Tak skeptik in filozof je imel napade verske zanese-nosti in dobe praktične pobožnosti. Takrat je odhajal v samostan na Gučo goro, nadlegoval fakrat, da bi z njimi opravil duhovne vaje, in jih grajal, da imajo premalo vne-me, bogoslovskega znanja in pobožne gorečnosti. Guče-gorski redovniki, resnično pobožni, toda preprosti in grčavi možje, so imeli kot vsi bosenski fratri prirojen odpor proti prenapetim bogomolcem, slinastim vernikom in vsem, ki se obežajo Bogu za krajevce in ližejo tlak pred oltarji. Stari »strici« so bentili in godli, eden izmed njih je pa pustil celo zapisano, kako sumljiv in nadležen jim je bil ta posvelni doktor, »ki se kaže katoliških postav veliki izpol-njevalec, maše se vsako jutro udeleži in vseh vrst devozi-ona« opravlja. Vendar zaradi svojih zvez z avstrijskim kon-zulatom in spoštovanja do von Mittererja fratri niso mogli popolnoma odklanjati niti njegovega ilirskega zdravnika.

Toda Cologna je ravno tako obiskoval jeromonaha

Slovenska kmečka zveza obvešča

Zivinorejci, absolventi kmetijskih šol, mladi gospodarji!

V petek, dne 15. marca 1963 bo v kmetijski šoli v Podravljah

ZIVINOREJSKO ZBOROVANJE

z naslednjim sporedom:

9.00 — 12.00 Po čem spoznamo dobro plemensko kravo in bika (predavanje in praktične vaje v ocenjevanju živine) — Ing. Nace Nachbar

13.30 — 15.00 Aktualni problemi koroške živinoreje — direktor za živinorejo koroške kmetijske zbornice dr. ing. Franc Körber

15.00 — 16.30 Sodobne smeri v organizaciji živalske proizvodnje (predavatelj bo imensko pravočasno dolčen)

Predavanja bodo povezana z ustreznimi filmi in barvnimi diapozitivi.

V današnjih trdih pogojih konkurence na trgu s kvasno živino je to zborovanje važno za vsakega živinorejca in za vsakega mladega gospodarja.

Zato pridite v obilnem številu!

V ponedeljek, dne 25. marca pa bo v Celovcu

enodnevni tečaj za vse zaupnike Slovenske kmečke zveze.

Predavanja in razgovori bodo obsegali vprašanje organizacije preusmeritve kmetovanja, vprašanje zložitve zemljišč in sodobne vloge kmetov v kmetijskem združništvu.

Vsi odborniki in zaupniki SKZ naj ta dan zanesljivo rezervirajo čas za gornji tečaj. Drugi udeleženci pa bodo dobrodošli.

Popravimo kmetijske stroje in naprave

Zavod za socialno zavarovanje v kmetijstvu in gozdarstvu sporoča, da so nezgode pri kmetijskem in gozdnem delu v letu 1962 nekoliko nazadovale. Leta 1961 so našli 60.905 prijavljenih nezgod, lani pa je njihovo število padlo za 3,4 % na 58.807 nezgod. Najbolj je število nezgod nazadovalo na Štajerskem in sicer za 5,4 %, medtem ko je v zahodnoavstrijskih deželah Salzburg, Tirol in Vorarlberg celo za znanje naraslo.

Po podatkih istega zavoda dobiva v naši državi 42.844 oseb nezgodne rente vsled nezgod v kmetijstvu in gozdarstvu. To število odgovarja približno desetini avstrijskih kmetij in je zaradi tega izredno visoko.

Vzrok visokega števila nezgod pri kmečkem delu in visokega števila pri tem delu pohabljenih in za delo onespособljenih sta nedvomno vedno večja mehanizacija kmečkega dela in potreba po vedno večji naglici pri tem delu. Pri obojem pa ni le previdnost pri delu predpogoj za zmanjšanje nezgod, marveč je poleg previdnosti pri delu potrebno tudi stalno pregledovanje kmetijskih strojev in naprav na njihovo varnost. Prav za to delo pa je letošnja zima, ko ne moremo ne v gozd niti ne na vožnjo lesa, edinstveno pripravna.

Pregled kmetijskih strojev in naprav, popravilo njihovih pokvarjenih in obnova obrabljenih delov so sedaj prva zapoved za vsakega kmetovalca. Ko bo postalo topleje in ko bo pričel zginevati sneg za tovrstna opravila na kmetiji nikjer ne bo več pravega časa. Zato bomo sedaj vsi pregledali svoje kmetijske stroje in naprave ter na njih popravili in obnovili vse, kar je pokvarjenega in obrabljenega!

Kako si pomaga švedski kmet?

Zo parkrat smo načeli vprašanje potrebe in možnosti poenostavitve dela na kmetiji in razbremenitve kmečke družine s preobilnimi in večinoma slabo produktivnimi posttranskimi opravili oz. proizvodnimi panogami. Z razmislijanjem o teh potrebah bomo nadaljevali. Danes si bomo ogledali, kako si pomaga švedski kmet v delovni stiski.

Švedski kmet mora zelo racionalno gospodariti, kajti ura najetega kmetijskega delavca ga stane štiri švedske krone, kar odgovarja 20 avstrijskim šilingom. Pa celo za to visoko mezo v švedskem kmetijstvu ni mogoče dobiti kmetijskih delavcev, kajti industrija jih plačuje po 6 kron ali po 30 šilingov na uro. Na Švedskem ni redkost, da visokospecializirani molzač za oskrbo in molžo krav zasluži tudi po 1400 kron ali 7000 šilingov mesečno.

Spričo take draginje najetih kmetijskih delavcev je razumljivo, da mora švedski kmet stremeti, da bo kmetoval brez njih sam z ženo in otrokom naslednikom na kmetiji. H temu stremeljenju ga silijo tudi razmeroma nizke cene kmetijskih pridelkov, ki se na splošno ne razlikujejo od cen, ki so pri nas in v Evropi običajne.

V ravnokar prikazanih okoliščinah velja na Švedskem pravilo, da mora na manjših in srednjih kmetijah opraviti ena oseba delo, ki je povezano z 20 ha kmetijske površine; na velikih kmetijah pa odpade na delovnega človeka celo 50 in več hektarjev kmetijske površine.

Kako je to na Švedskem mogoče, bo ob tem marsikdo vprašal?

V odgovoru na to naj najprej povemo, da so na Švedskem že v letih 1807 do 1860 zložili ali arondirali vsa kmetijska zemljišča. Vsaka kmetija ima svoj njivski in travniški svet arondiran. Švedska je torej za svoje kmetijstvo že pred 100 leti imela take pogoje, kakor jih danes povsod neizprosno zahteva racionalizacija kmetijske mehanizacije. Zato ima švedska tudi najvišjo stopnjo mehanizacije kmetijskega dela.

Drugi bistveni razlog, da švedski kmet lahko sam obdeluje svojo zemljo in kmetijo, je njegova skrajna poenostavitev kmetovanja. Več kot 40 % švedskih kmetov ne redi in pita prašičev, nad 20 % jih gospodari brez goveje živine, 14 % od njih pa nima na kmetiji sploh nobene živali. In še nekaj: le 23 % je na Švedskem še kmetov, ki se v proizvodnji še niso specializirali in ki še gospodarijo tako, kot po naših vaseh — z obilnim delom in nizkimi dohodki.

V naslednjem le še nekaj primerov iz kmetovanja na Švedskem:

1. Prašiče vključno plemenskih svinj v nedeljah sploh ne krmijo!
2. Goveji živini pokladajo obroke sena za cel teden. Tudi silažo krmijo v večdnevni obrok, v kolikor živalim sploh ni stalno dostopna v položnih silosih — Fahrslilo.
3. To je mogoče, ker skoraj povsod na Švedskem držijo govejo živino neprivezano v hlevu.
4. Intenzivne pašnike na Švedskem le še poredkoma najdemo; vso zeleno krmo pokosijo s poljsko krmoreznico ali Feldhäksslerjem in jo silirajo.
5. Zadnje čase se večja števila kmetov, ki celo opuščajo nedeljsko molžo krav. Kakor kažejo tozadavne znanstvene raziskave, namolzejo po začetni prehodni dobi na teden komaj 5 % manj mleka, kakor so ga namolzili pri sedemdnevni molži na teden.
6. Od pri nas običajne strojne molže so skoro

Zima je podražila krmila

Letošnja zima v Evropi ni le po snegu in mrazu, marveč tudi po možnostih oskrbe s krmo in krmili najhujša v zadnjih 15 letih. Zaradi pozne pomladi in zaradi presuhlega poletja domači pridelki krme po vseh evropskih državah niso v stanju kriti nastalih zimskih potreb. Vse države Evrope so postale odvisne od uvoza. Le-ta pa je bil zadnje čase v veliki meri onemogočen ali pa močno omejen zaradi posledic obilega snega, mraza in ledu, ki zlasti ovira rečno plovbo kot najhitrejšega in najcenejšega transporterja velikih tovorov. Poleg tega je prišlo zadnje tedne še do stavke ameriških pristaniških delavcev, vsled česar za Evropo določene ladje s krmnim žitom niso mogle biti odpremljene. Ta stavka je sedaj končana in je kmalu računati s prvimi ameriški dobavami krmil.

Zaradi ravnokar opisanih okolnosti so se krma in krmila na vseh evropskih tržiščih močno podražila. Seno se je podražilo za okoli 100 %. Na dunajski borzi je začetkom februarja notiralo stisnjeno in z žico zvezano seno po 140 do 160 šil. za 100 kg. Tudi slama in krmila so zelo draga, vendar so še vedno pod cenami v drugih evropskih državah. Da v naši državi še ni prišlo do preobčutnega pomanjkanja krme in krmil, se ima zahvaliti pristojnim oblastem in združništvu, ki so že od jeseni vodili zelo spretno politiko cen in oskrbe s krmili.

raj povsod prešli na molžo v tako imenovanih molznih stojiščih — Melkstand, kjer nadzira ena oseba molžo po 6 krav hkrati. To so le nekateri utrinki izmed mnogih, ki pričajo, da je mogoče, da zmoro na Švedskem 1 človek opraviti dela, ki jih zahteva 20 do 50 ha kmetijske površine. To so primeri, ki dajo misliti in ki kažejo tudi naši praksi pot, kako bo le mogoče ostati kmet in kako je tudi pri nas mogoče, da bo kmetovanje dalo družini enak zaslužek, kot ga nudijo industrija, obrt in trgovina.

Naraščanje potrošnje mleka je samo navidežno

Po poročilu AIZ se je lani dobava mleka v mlekarne povečala od okroglo 1,650.000 ton na 1,727.000 ton. Lani so torej mlekarne prevzele za 4,6 % več mleka, kot so ga prevzele leta 1961.

Od teh količin mleka so mlekarne lani prodale 684.000 ton pitnega in kondensiranega mleka in smetane. Porast tovrstne potrošnje mleka znaša nasproti 1961 le 1,5 %. Iz te potrošnje pa je tudi razvidno, da gre okoli 40 % od mlekarne prevzetega in obdelanega mleka v promet kot pitno mleko. Preostalo mleko je bilo lani predelano v maslo in sir ter posušeno v prah.

Proizvodnja sira je lani znašala okroglo 27.600 ton in je bila za 6 in pol odstotka večja od 1961. Na domačem trgu je šlo okroglo 23.000 ton sira v promet, kar odgovarja le 5 % porasta. Preostale količine je bilo treba izvoziti. Pri maslu sta bili proizvodnja in potrošnja za okroglo 34.000 tonami precej izenačeni.

Navzlic naraščajoči potrošnji pitnega mleka, masla in sira pa se je lani razlika med ponudbo in potrošnjo mleka močno povečala. To potrjuje dejstvo, da so morali lani izdelati 18.000 ton mleka v prahu, kar je 27 % več kot leta 1961.

Ce hočemo ob vseh teh številkah docela spoznati napeti položaj na trgu s mlekom in mlečnimi izdelki, potem ne smemo prezreti, da je navedena potrošnja le navidezna. V njo so všteti vsi tisti litri posnetega mleka in kilogrami masla in sira, ki ga kmetom mlekarne za dobavljeno mleko vračajo in ki ga morajo le-ti — hočeš, nočeš — prevzeti po ceni, kakor jo diktira mlekarne. Spričo tega je težko govoriti o kakšnem realnem povečanju potrošnje mleka v naši državi. Vsak kmetovalec bo sam lahko presodil, koliko je udeležen na tej potrošnji, če mu povemo, da je odpadlo lani povprečno na prebivalca mesečno komaj 8 litrov pitnega mleka in smetane, dobrih 30 dkg masla in 1/4 kg sira. V tej potrošnji na osebo pa je všteta tudi količina mleka, masla in sira, ki jo je dobil kmetovalec proti svoji volji od mlekarne vrnjeno, da so lažje ustvarili videz naraščajoče potrošnje.

Ob tako pičli povprečni potrošnji mleka in mlečnih izdelkov je res upravičeno vprašanje, kakšen smisel ima podražitev sira in zahtevana podražitev pitnega mleka. Podražitev namreč nikakor ne bo privedla k povečanju konsumna mleka, marveč bo imela nasproten učinek — nazadovanje.

Pahomija in hodil v pravoslavne hiše v Travniku, da bi videl verske običaje, poslušal liturgijo in petje in ju primerjal z bogoslužjem v Grčiji. S travniškim muderisom Abduselam efendijem je pa imel učene pomenke o zgodovini islamskih ver, ker je dobro poznal ne le koran, temveč tudi vse teološke in filozofske smeri od Abu Hanifa do Al Gazalia. Ob vsaki priložnosti je tudi drugo gospodo izmed travniške muslimanske duhovščine neutrudno in brezobzirno pital s citati islamskih teologov, katerih oni največkrat sploh poznali niso.

Ista dosledna nestanovitnost je gospodarila tudi v značaju tega človeka. Na prvi pogled se je vsakomur pokazal nesamostojen, gibek, odurno uklonljiv. Svoje mnenje je vedno prilagajal mnenju sogovornika; njegove presoje ni samo prevzel, temveč jo celo presegel z ostrino izražanja. Včasih se je tudi popolnoma nepričakovano in naglo zgodilo, da je drzno nastopil proti vsem in vsakomur, pogumno in trmoglavo branil svoja mnenja in se izpostavljaj, ne glede na svojo škodo in nevarnost.

Cologna je bil že od mladih let v avstrijski službi. To je bilo menda edino, v čemer je bil dosleden in vztrajen. Nekaj časa je bil osebni zdravnik skadrskega in janinskega paše, pa tudi takrat ni pretrgal svojih vezi z avstrijskimi konzuli. Zdaj je bil pridelen konzulatu v Travniku, prej zaradi svojih starih zvez in zaslug, znanje jezika in poznavanja razmer, kakor kot zdravnik. Tudi ni spadal v konzulovo osebje, temveč je živel ločeno in bil samo oblastem prijavljen kot zdravnik pod zaščito avstrijskega konzulata.

Von Mitterer, ki ni imel smisla za fantazijo ne razumevanja za filozofiranje, je pa ljudstvo in razmere v deželi poznal bolje kot Cologna, ni vedel kaj početi s tem nenaprošenim sodelavcem. Gospe Ani Mariji se je Levan-

linec fizično studil in vsa razburjena je govorila, da bi prej umrla, kot vzela zdravilo iz rok tega mazača. V razgovorih ga je imenovala „Chronos“, ker se ji je zdel podoben simbolu časa, toda Kronos brez brade, mrtvaške kose in peščene ure.

Tako je živel v Travniku ta zdravnik brez bolnikov, Stanoval je zunaj konzulata v razpadajoči hiši, prislunjeni ob osojno pečino. Družine ni imel. Sluga Arbanas mu je vodil gospodinjstvo, ki je bilo revno in čudno v vsem, v pohištvo, hrani in razdelitvi časa. Ure je preživel v ponesrečenih poskusih, da bi našel sogovornike, ki ne bi omagali ušli, ali pa nad svojimi knjigami in zapiski, ki so zamenjali celotno človeško znanje od zvezdoslovja in kemije do vojaške umetnosti in diplomacije.

Ta človek brez korenin in ravnotežja, toda čistega srca in išočega duha je imel eno samcato, nezdravo, toda veliko in nesebično strast: prodreti v usodo človeške misli, naj se pokaže kjer koli in naj gre v katero koli smer. Tej strasti je služil res brez mere, določenega cilja in brezobzirno. Vsa verska in filozofska gibanja in prizadevanja v zgodovini človeštva brez razlike so zanimala njegovega duha in živila v njem, se premikala, zadevala in prehajala eno v drugo kakor valovi na morskem plani. Vsako od njih mu je bilo enako blizu in enako daleč, z vsakim je lahko soglašal in se do kraja spojil z njim, dokler ga je proučeval. Ti notranji duhovni naporji so bili njegov pravi svet; v njem je imel iskrena navdahnjenja in globoka doživetja. Hkrati pa ga je to odtuževalo in odmikalo ljudem in družbi, zanašalo v spore z logiko in zdravo pametjo drugih. Tisto, kar je imel v sebi najboljšega, je ostalo nevidno in nedostopno, kar je pa bilo moči videti in slutiti, je vsakega odbijalo. Tak človek bi ne mogel niti v drugačem, manj težkem in grobem okolju najti

svojega pravega torišča in resničnega ugleda. Tukaj, v tem mestu in med temi ljudmi je vsekakor moral biti nesrečen in se jim zdeli poltr in smešen, sumljiv in nepotreben.

Fratri so ga imeli za čudaka, zgubljenca, meščani pa za vohuna ali učeno prismodo. Sulejman paša Skopljak je rekel o njem:

„Največji butec ni tisti, ki ne zna brati, temveč oni, ki misli, da je vse, kar prebere, res.“

Des Fosses je bil edini človek v Travniku, ki pred Cologno ni bežal in je imel voljo in potrpežljivost, da je včasih govoril z njim iskreno in dolgo. Zaradi tega so zdravnika povsem po nedolžnem tožili na avstrijskem konzulatu, da služi Francozem.

Težko je bilo reči, v čem je bilo Colognino zdravniško opravilo in poklic, vsekakor pa mu je bilo zdravilstvo zadnja skrb. V luči filozofskih resnic in verskih navdihov, ki so se v njem venomer spreminjali in menjavali, mu potrebe ljudi, njihove bolečine pa niti življenje samo ni bila stvar posebnega pomena in globljega smisla. Bolezni in spremembe na človeškem telesu so mu bile samo nov vzrok za gimnastiko njegovega na večni nemir obsojenega duha. Le rahlo povezan z življenjem še slutiti ni mogel, kaj pomenijo za normalnega človeka krvne vezi, zdravje telesa in daljše ali krajše trajanje osebnega življenja. Res: v vprašanjih medicine se je za Cologno vse začelo in končalo z besedami, s ploho besed, razburljivih pogovorov, s prepiri in često z naglimi in popolnimi preobraty v presoji bolezni, njenih vzrokov in načina zdravljenja. Razumljivo, da takega zdravnika ni nihče klical in iskal brez skrajne sile. Lahko bi rekli, da je glavni zdravniški posel tega zgovornega doktorja bil večni prepir in strasten spor s Cesarom Davno. (Se nadaljuje)

M. WINSLOW:

NE KLIČITE ME VEČ

Mož srednjih let z že malce sivimi lasmi je stal v progasti ponošeni obleki na vogalu Jeffersonove in Wilsonove ulice. Komaj je odvrgl dogorelo cigareto, že je prižgal drugo. To je bil Slim Jackson, tretji nadzornik iz tovarne eksploziva »Keman in sin«.

Pričelo se je mračiti in tu in tam so se že pričele prižigati svetilke. V oknu na rumenem poslopju se je zasvetila luč in Slim Jackson je takoj nato zagledal svojo ženo Jane. Opažoval je njeno postavo, gledal je, kako se je Jane česala in se ogledovala v okenskem steklu. Hotel je že oditi, ko ga je nekdo udaril po ramenu. To je bil Pat Smak, debeli knjigarar iz Wilsonove ulice.

— O, ti si, — je dejal Slim. — Skoraj si me prestrašil.

— Zdravo, zdravo, Slim. Kdaj pričneš s treningom?

— Ah, ne vem, je dejal Slim. — Pričel bom ... te dni ...

— Prični čimprej, človek božji! Kaj še čakaš?

— Ne morem ... ne utegnem. Pa tudi utrujen sem po delu.

— Kaj še, — je vzkliknil knjigarar, — nikar ne odlašaj tako dolgo s svojim povratkom v ring! Zdaj si v najboljših letih. Smith je pričel ponovno boksati in je premagal nekega zelenca ...

Pat je znova udaril Slima po ramenu in se zadovoljno zasmejal. Slim je utrujeno pogledal za njim in odšel domov. »Če bi Smack vedel,« je pomislil, »če bi samo vedel, da ne morem priti.«

— Eh, pokadil bom še eno cigareto, — si je dejal. — Saj imam čas.

Bil je utrujen in v nogah je čutil težo. Hodil je počasi, da bi lahko do doma pokadil celo cigareto.

Ustavil se je na začetku veže pred seznamom stanovančev. Slim Jackson je rad od časa do časa pogledal seznam. Zanimalo ga je, ali se je kdo odselil ali priselil. Takoj je opazil, da manjka vizitka Georgea Hopea, trobentača iz šestega nadstropja, in Billa Jenkinsa, trgovskega potnika iz pritličja. Namesto Jenkinsa je stala vizitka nekega klobosarja. Slim se je nasmehnil, ker je v tistem trenutku začutil vonj po praženih klobasah. Neka vrata so treščila in prikazal se je možak z veliko košaro klobas.

— Dober dan! — je dejal.

— Dober dan! — odgovori Slim. Mnogo dela, kakor vidim?

— Vse je že prodano, gospod, in zelo sem zadovoljen s poslom. Ali ste jih že poskusili?

— Da vam po pravici povem ... — je pričel Slim.

— Vedel sem, da jih imate radi, vedel sem. V četrtem nadstropju stanujete, mar ne. Nad vami stanujeta gospod in gospa Dean, ta dva sta jih že poskusila. Tudi staremu gospodu Cooku so bile všeč. Veste, midva z ženo sva se

priselila šele predvčerajšnjim in verjemite mi, še nisva utegnila, da bi vas obiskala. Selitev ... posel ... Saj niste jezni, kajne?

— O, ne, ne niti najmanj!

— No pa na svidenje, zdaj moram res iti. Čakajo me. Prinesel vam bom klobase. Slišal sem, da se vračate v ring ... Oh, spominjam se ... nekoč ste imenitno mlatili po tistih tepcih. Ali se resnično vračate?

— Na svidenje, — je dejal Slim in pogasil cigareto, ki mu je dogorela do prstov. — In ne kličite me več ... — je še zamrmral.

Slim Jackson se je povzpel do četrtega nadstropja, zavil na levo in prišel do svojih vrat. Jane je sedela na postelji in listala po revijah. Ko je vstopil, ga je pogledala ježno in s prezirljivim izrazom na obličju.

— Si zopet kadil? — je vprašala.

— Nisem, — je dejal Slim in se pričel slačiti.

— Koliko? — je dejala Jane in revije so padle po tleh.

— Jane, utrujen sem. Pusti me, da se malo odpočijem.

— Že zopet greš v svoj naslonjač!

Jane je stekla, da bi mu to preprečila, toda bilo je že prepozno. Slim Jackson se je že z

Gertrud Scheller:

Neke hladne noči

»Če bi le tisti tam v kotu slednjič odšel, da bi lahko zaprl,« je mladi natakak zehaje rekel staremu.

»Prav imaš, mislim, da danes ne bo nihče več prišel. Vsak rad ostane doma ob takšnem vremenu.«

»Že več kot dve uri sedi tam. Več kot dve uri je pri isti skodelici kave,« se je jezil mladi natakak.

»Gost je gost,« ga je zavrnil stari, pogledal edinega gosta v kotu in rekel: »Nekam podoben je mojemu prijatelju, ki se je pred dvajsetimi leti izselil v Ameriko. Vedno mi je prigovarjal, naj grem z njim, jaz pa se nisem mogel odločiti, da bi zapustil domovino. Če bi bil odšel, bi bil bogat in mi ne bi bilo treba, da vsak dan do kraja izmučim svoje stare kosti.«

»Kaj je obogatel?« se je pozanimal mladi natakak in spet zazehal.

»Da. Nekoč mi je pisal, da je ravnatelj velike tovarne za predelavo živil. Od tedaj nisem več slišal o njem. Je že tako, komur je preveč dobro, rad pozabi svoje prijatelje.«

»Drži,« je rekel mladi natakak in spet se mu je zehnilo.

»Namignil ti je,« ga je opozoril stari natakak.

Mladi je stopil v mračni kot in se čez nekaj minut vrnil.

»Še vedno ni plačal. Vprašal me je le, če bi mu lahko povedal, kje bi lahko za nekaj dni dobil poceni prenočišče.«

»To ne bo lahko,« je menil stari natakak. »Hoteli so vsi zasedeni zaradi jesenskega sejma in posredovalnica je sedaj zaprla.«

»Rekel mu bom karkoli, samo da se bo slednjič spravil. Rad bi šel domov,« je zagodrnjal mladi.

»Strašno lije. Moramo mu pomagati, da bo kje našel prenočišče, četudi samo za to noč.«

»Kaj pa nas briga tujec!« je zamrmral mladi mož. »Končno nimamo posredovalnice za sobe.«

»Vprašaj ga, če je že bil v 'Sidru' in 'Pri belem galebu'.«

Mladi natakak je spet odšel v mračni kot in se koj vrnil.

Bil je tam. Rekel mi je, da je že povsod povprašal.

Stari natakak je malo pomislil, potem pa je šel k telefonu in zbudil svojo ženo.

»Tu je neki mož, ki ni našel sobe in posredovalnica je zdaj že zaprta. Ga smem pripeljati s seboj, samo za to noč, da bo prespal na zofi?«

Žena je nekaj zagodrnjala, toda natakak je vedel, da je to samo njena navada, ker bi rada prikrla, da mu ne more ničesar odreči.

Zato je stopil v temni kot in rekel možu, ki ga je tako spominjal na starega prijatelja: »Za nočjo lahko prenočite pri meni, če se zadovoljite z ležiščem na zofi.«

vso svojo težo zavalil v naslonjač pred odprtim oknom, oblečen v staro ponošeno domačo haljo. Bil je utrujen in je dvignil noge na okensko polico. Jane ga je pričela vleči z naslonjača, toda bilo je zaman.

— Slim, — je pričela zopet Jane, — ali hočeš, da se lepo pogovoriva, kot nekoč?

— Hočem, — je dejal Slim, — kar vprašaj!

— Zopet si kadil!

— Nisem. Nisem kadil.

— Slim!

— Jane, pravim ti ...

— Rekla sva, da se bova lepo pogovorila. Priznaj!

— Dobro pokadil sem eno.

— Slim!

— No, naj bo pokadil sem dve. Eno mi je dal Statford.

— Ampak ti ne smeš kaditi! Saj se vendar vračaš v ring!

Jane je zarila prste v njegove lase. Pričela ga je tolči po obrazu, po prsih in po rokah. Slim se ni ganil. »Nekega dne se bom ubil,« je pomislil, »nekega dne kadar bom imel dovolj poguma.«

V tistem trenutku je nekdo potrkal na vrata.

Mož je prikimal in se mu zahvalil.

O

Dež je valovil kot srebrn zastor od hiše do hiše, ko je šel stari natakak s tujcem po praznih cestah. Njuni enakomerni koraki so zamolklo doneli po mokrem, svetlečem se asfaltu. Oba sta hodila zelo počasi; natakak zato, ker je bil star in utrujen, in tujec, ker je bil tudi star in mogoče tudi truden, ali pa zato, da bi se prilagodil stopinjam svojega spremljevalca.

Dolgo nista spregovorila, naposled pa je natakak le prekinil molk in rekel: »Ni več daleč.«

Tujec je prikimal.

»Škoda, da nimava dežnika,« je natakak nadaljeval pogovor.

»Da, škoda,« je pritrdil mož.

»Imel sem prijatelja, ki ste mu zelo podobni,« mu je priznal natakak. »Zdaj je v Ameriki in je zelo bogat.«

»Tako,« je rekel mož, »tako.«

»Videti je prav reven,« je rekla žena možu nato, ko je tujcu pokazala ležišče.

»Imaš prav, tudi meni se zdi, da se mu ne godi preveč dobro,« je odvrnil natakak in strmel na svetlo plešočo liso, ki jo je cestna svetilka metala na desno steno spalnice.

»Ne bova mu dosti računala,« je rekla žena.

»Seveda ne,« je odvrnil natakak. »Veš kaj, pozabil sem ti povedati, da je podoben mojemu prijatelju Gregorju. Pa še precej mu je podoben.«

»Tistemu, ki je v Ameriki?«

»Tistemu, da. Saj nisem imel drugega prijatelja.«

Molčala sta nekaj časa in gledala v temo. Nenadoma se je spet oglasila žena: »Ti, čisto sem pozabila, da bi mu dala še volneno odejo; če ga le ne zebe. Ta noč je že prav hladna.«

»Saj mu jo lahko še prinesem,« je rekel natakak, vstal, vzela volneno odejo in stopil v sobo, kjer je spal tujec. Tiho je pogrnil odejo preko tanke pernice in se vrnil v spalnico. Ko je spet ležal v postelji je vprašal ženo:

»Imamo še kaj marelične marmelade v kleti, Ana?«

»Še en kozarec. Zakaj?«

»Prinesi ga jutri zjutraj iz kleti, Ana. Gregor je tako rad jedel marelično marmelado.«

»Kaj pa govoriš ...« je zamrmrala. »Kaj pa naj ima marelična marmelada opraviti ...«

Rahlo jo je prekinil in rekel: »Ana, mož, ki spi na zofi, je moj prijatelj. Spoznal sem ga šele, ko sem ga videl spečega. Leži na obrazu in spi brez blazine. Tudi Gregor je vedno spal tako.«

Žena se je zasmejala in menila: »Pa vendar ne boš pravil, da je ta uboga para tvoj prijatelj, ki je postal ravnatelj.«

»Ne, ravnatelj ni. Moj prijatelj pa je,« je tiho odvrnil mož.

— Kdo je? — je vzkliknila Jane.

— Tu je gospa Dean. Ali veste morda za kakšnega zdravnika v bližini?

— Pojdite k vragu vi in zdravnik!

— Oprostite, — se je zaslišal glas gospe Dean, — nisem vedela, da se tudi vi ne počutite dobro.

— Pojdite, ne motite naju, vi stara sraka!

Slim Jackson je vzdihnil s polnimi prsi in zaprl oči. »Kako je vsak dan vedno isto,« je pomislil. Vedno isto z njim in z Jane, tako strašno isto ...

Jane mu brani, da bi kadil, brani mu, da bi počival, niti za en sam trenutek ga ne pusti v miru. Goni ga, da bi se vrnil v ring, ker misli, da bo zopet zaslužil na tisoče dolarjev.

»Ko bom šel po Quenteenskem mostu,« si je dejal sam pri sebi, »se bom vrgel v vodo in bom kmalu utonil. Zato je samo treba, da se odpočijem, da čutim svoje telo, svoje noge, ne pa tako kot zdaj, ko so mi noge otrple od utrujenosti. In pokaditi bom moral še nekaj cigaret, preden se bom izločil iz množice in skočil. Vzel si bom dopust,« je pomislil, »vzel si ga bom od starega Kennana, brž ko bo mogoče.«

Gledal je skozi okno na hišo na drugi strani ulice. Vsa okna na njej so bila razsvetljena, toda nočjo ni imel volje, da bi si jih ogledoval. Bil je utrujen.

— Slim, — je dejala Jane. — Slim, vrni se v ring!

»Ah,« je pomislil, »kako se vse ponavlja! Zdaj bo pričela zopet govoriti o življenjskih stroških, o neplačanih računih, o revščini ki bi jo lahko odpravil samo kup dolarjev, zaslužen z mojim povratkom v ring ...«

— Slim, ali me slišiš?

Molčal je. Ko bi vedela, da se ne more premakniti. Ko bi le vedela, da mu je kardiolog prepovedal vsak napor ...

— Slim, obleci se! Moraš iti na trening!

— Ne morem, — je dejal Slim. — Jutri pojdem ...

— Slim!

— Slim! Slim! — se je zaslišal neki drug glas in Jackson je spoznal, da pod oknom nekdo kliče njegovo ime. Prepoznal je glas Pata Smacka, debelega knjigararja iz Wilsonove ulice.

»Naj vpije!« je pomislil Slim.

— Slim, stari tovariš, pojavi se, saj vem, da si tu, za oknom! — je vpil knjigarar.

— Obleci se, Slim, — je govorila Jane, — obleci se in pojdi na trening, lepo ti govorim!

— Saj vidim tvoje noge, Slim. Samo za trenutek pridi ven!

Slim Jackson je odprl oči. Mnogo časa je porabil, preden je lahko premaknil svoje telo. Slim Jackson je vstal, se nagnil preko okna in zagledal na ulici Pata Smacka. Pat je poskočil in vzkliknil:

— Ali pojdeš na trening? Vsi komaj čakamo, da te ponovno vidimo med vrvmi ... Zbrala se je vsa stara družina in fantje že stavijo, da boš kar v prvi rundi knockautiral tistega ... tistega zelenca!

— Prišel bom, — je dejal Slim, — prišel bom za gotovo!

— Vsi te čakamo! — je vzkliknil Pat in odhitel.

— Zares odhajaš? — je dejala Jane in ga objela. — Resnično odhajaš? O, vedela sem, da boš to storil zame ... O, vedela sem ... Odselila se bova iz te jazbine, nabavila bom nov električni štedilnik, šla bova na morje ... O, vedela sem ...

Odšla je v kuhinjo, sedla na stol in zajokala od veselja.

»Joči!« je pomislil Slim.

Pristopil je k oknu, se povzpela na polico, prižgal cigareto in potegnil dolg dim. Še preden ga je izdihnil, je zaprl oči in skočil v globino ...

ANEKDATE

Ko je Churchill nekoč govoril v Torontu, je na lepem odpovedal mikrofons. Glasneje, je zahtevala publika. Churchill pograbi mikrofons in ga trešči po tleh, in hip nato je po dvorani zagrmel njegov glas. Tako, pravi, ko smo izčrpali tehniko, se zatecimo k materi naravi.

*

V družbi kamor so povabili tudi Rossinija, naj bi neka gostja zapela. Pustila se je dolgo prositi, preden je privolila, izbrala si je cavatino Rosine iz Rossinijevega »Seviljskega brivca.« Pred začetkom je pevka šepnila moštru: »Ah, maestro, tako se bojim!«

Rossini: »Jaz šele, jaz!«

*

Angleškega politika Disraelija so nekoč vprašali, kakšna je razlika med nesrečo in katastrofo. »Velika,« je odgovoril, »ko bi Gladstone (njegov politični nasprotnik) padel v Temzo, bi bila to nesreča; ko bi ga pa kdo potem potegnil iz reke, bi bila to katastrofa.«

ZA DOBROVOLJO

Filozof je popeljal bogatega skupuha pred okno in ga vprašal, kaj vidi.

»Vidim ljudi,« je dejal skupuh.

Filozof ga je prijel za roko in popeljal pred ogledalo. »Kaj vidiš,« ga je spet vprašal.

»Vidim sebe,« je odvrnil skupuh.

»Točno,« je zagodrnjal filozof. »Okno in ogledalo sta narejena iz stekla, le da je eden od njiju posreben. In prav to je tisto: le nekaj srebra je treba, da človek ne vidi več ljudi, marveč samo samega sebe.«

*

Sloviti ameriški dramatik Tennessee Williams po mnenju nekaterih ni vzor skromnosti. Tako je nekoč dejal časnikarjem, ko so ga vprašali, kaj misli o gledališču:

»Gledališče odlično propada. Kje pa sploh so veliki dramatik? Shakespeare je mrtev. Moliere je mrtev. Pirandello je mrtev. Shaw je mrtev. In jaz se tudi ne počutim več kaj posebnega dobro.«

*

»S potrpežljivostjo in vztrajnostjo je mogoče na tem svetu narediti prav vse,« uči svojega vnuka stari Ezekiel.

»Neumnosti!« meni preveč samozavestni vnuk. »Prav rad bi te videl, kaj bi počel s svojo vztrajnostjo in potrpežljivostjo, če bi ti ukazali, da preneseš pet litrov vode v situ z enega kraja na drugega. Kako bi to storil, povej?«

»S potrpežljivostjo in vztrajnostjo,« dobrohotno odvrne stari Ezekiel. »Počakal bi na zimo, da bi voda zmrznila!«

Mladinci - Avstrija : Zahodna Nemčija 1:2 (0:1)

Cup - Austria Celovec : Rapid 1:1 (1:0)

Na zaledenem terenu celovškega stadiona sta se v nedeljo, v kvalifikacijski tekmi za mladinski turnir UEFA v Londonu pomerili izbrani enajstorici Avstrije in Zahodne Nemčije. Celotna tekma je bila na poraznem nivoju. Naši mladinci niso dosegli niti povprečne ravni kake klubske nogometne ekipe in so zasluženo zgubili srečanje. Povratna tekma bo v Münchenu.

V glavnem srečanju dneva sta si v tekmi za avstrijski pokal stopili nasproti moštvo domače Austrie in dunajski Rapid. Tekma se je po premoči domačinov v prvem in v boljši igri gostov v drugem polčasu zasluženo končala neodločeno. Najboljši napadalec na igrišču je bil domačin Senauer, v ekipi gostov pa se je najbolj odlikoval dolgoletni avstrijski reprezentant ing. Hanappi. Gostje so izenačili 7 minut pred koncem tekme z zadetkom Seitra po grobi taktični napaki celotne

sestava domačinov popolnoma popustila. Tekma se je končala z zmago gostov v razmerju 6:3. Najboljši igralci: Riegler, Senauer (Austria), Veselinović (Vienna).

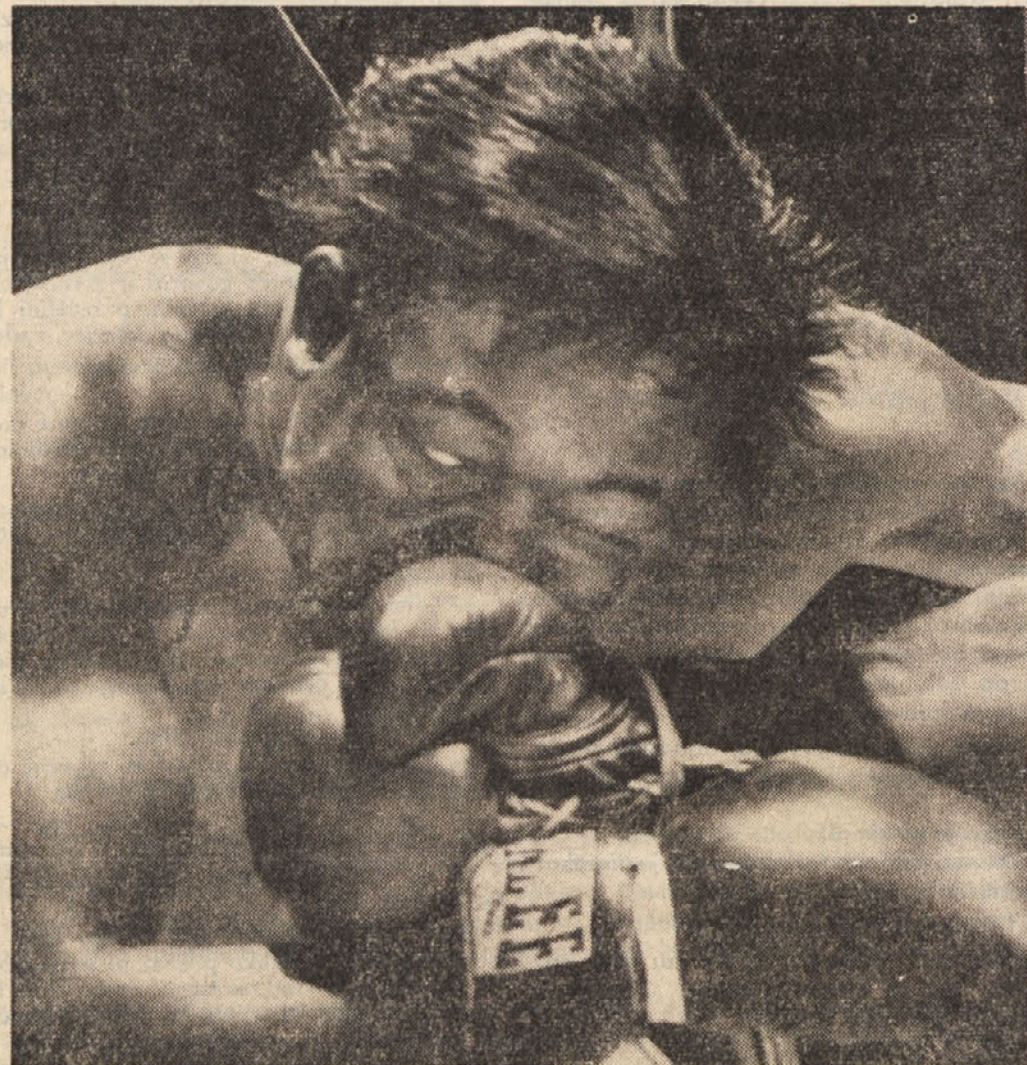
GAK v Mariboru in Sturm v Ljubljani

Najboljša graška nogometna kluba sta gostovala v Sloveniji, kjer sta se pomerila s tamkajšnjim zastopnikom druge zvezne lige. Obe štajerski ekipi sta se dokaj srečno vrnili z gostovanja. Prvoligaš GAK je v Mariboru podlegel le z 2:1, čeprav so domačini prevladovali med vso tekmo, Sturm in ljubljanska Olimpija pa sta se ločila brez gola. Tudi v Ljubljani je bilo daleč boljše moštvo Olimpije, ki pa svoje premoči ni znalo realizatorsko izkoristiti.

Koroška : Slovenija 2. maja v Ljubljani

Tradicionalno internacionalno srečanje deželni reprezentanci Koroške in Slovenije bo 2. maja v ljubljanskem mestnem stadionu. Dan poprej se bo začel mednarodni mladinski

Niti kaj veselje ni pogledal Kid Gavilan, ko ga je zadela desnica Tigra Jonsa. Kaj nam pove ta fiziognomija!

obrambe. Za odločitev bo potrebno še eno srečanje na Dunaju.

Pojutrišnjem, v nedeljo, se bo začel pomladanski del državnega prvenstva. Na celovškem stadionu se bo Austria poskušala maščevati za nesrečni poraz iz prvega dela, ko je WAC zmagal z 2:0. Dunajčani po prikazanih prvih igrah Celovčanov v tem srečanju nikakor niso favoriti.

Mali nogomet je krasen šport

Končno smo tudi v Celovcu doživeli triumf malega nogometa, ki pa je zaradi razmeroma malega števila gledalcev dokaj olajšal blagajno mestne hale. Mali nogomet je res igra bodočnosti — dinamična, borbena, polna razburljivih in dramatičnih situacij zdaj pred enim, zdaj pred drugim golom. Gledalci so bili navdušeni, čeprav je utrjena Austria morala položiti orožje. Prvi napad z Rieglerjem, Repitschem in Senauirom je bil skoraj za razred boljši od dunajskega, vendar je druga

turnir z udeležbo reprezentanc iz Vidma, Koroške, Hrvaške in Slovenije. Predtekma srečanja Koroška:Slovenija bo hkrati finale tega tekmovanja.

HOKEJ NA LEDU**KAC mladinski državni prvak**

Ceprav so bila tudi nogometna igrišča z ledom pokrita, so mladi najboljši hokejisti države v mestni hali našli idealne pogoje, ko so se na turnirju prekrizale palice ekip, ki so se kvalificirale za veliki finale: Schwaz, IEV, WEV in KAC. Pred navadno visokim številom gledalcev so mladi atletiki pokazali vse registre svojega znanja in daleč nadigrali svoje nasprotnike. Ker je Schwaz prepozno prišel v Celovec, je avtomatično zgubil srečanje z 0:5, WEV je katastrofalno klonil s 15:0, v odločilni tekmi pa je položil orožje še IEV z 1:5. Drugo mesto je zasedel IEV pred Dunajskim drsalnim klubom in Schwazom.

Ta teden vam priporočamo:**Izbor ljubezenskih romanov**

- Alberto Moravia: **PREZIR**, roman o zlu in zablodah človeka v sodobnem svetu, 204 str. pl. 36 šil.
- David H. Lawrence: **ZALJUBLJENE ŽENE**, roman o angleški družbi 612 str. ppl. 83 šil.
- Josip Kalinikov: **ŽENSKÉ IN MENIHI**, roman iz carske Rusije, 2 knjigi, skupno 976 str. ppl. 80 šil.
- Honore de Balzac: **ZGUBLJENE ILUZIJE**, roman v dveh knjigah, skupno 664 str. ppl. 39 šil.
- Lion Feuchtwanger: **GOYA ali TRNOVA POT SPOZNANJA**, življenje in ustvarjanje slavnega slikarja Goye, 566 str. in 30 umetniških prilog, ppl. 80 šil.
- Heinrich Heine: **FLORENTINSKE NOČI**, izbor proze, 356 str. pl. 44 šil.
- Anatole France: **RDEČA LILJA**, zgodba pisateljeve velike ljubezni, 248 str. pl. 58 šil.
- A. I. Kuprin: **JAMA**, roman o „lahkih“ ženskah, 316 str. pl. 105 šil.
- William Faulkner: **DIVJE PALME**, roman, ki razkriva usodnost človeških strasti, 280 str. pl. 48 šil.
- Prosper Merimee: **CARMEN — VENERA IZ ILEA**, dve noveli, ki pripovedujeta o strastni naravi španskega ljudstva, 112 str. br. 16 šil.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

RADIO CELOVEC**I. PROGRAM**

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.10 Jutranja gimnastika — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Za gospodinjstvo — 11.00 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 2. 3.: 8.00 Otroški zbor radia Celovec — 8.05 Naš hišni vrt — 8.15 Glasba mojstrov — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 „Večne ceste“, roman — 15.50 Za filateliste — 16.30 Sini pisani svet — 16.55 ABC lepega vedenja — 17.00 Veseli konec tedna z glasbo — 17.30 Glasba Norberta Pawlickega — 18.25 Ljudske pesmi — 20.15 Beethovenov koncert.

Nedelja, 3. 3.: 8.05 Kmečka oddaja — 9.05 Glasbeni jutranji sprehod — 11.00 Solnograški zajtrk z glasbo — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba ob petih — 18.00 Vesela potja, vesela igranja — 19.45 Godba na pihala — 20.10 „Življenje iz druge roke“, slušna igra — 21.18 Na lepi modri Donavi.

Ponedeljek, 4. 3.: 8.15 Glasba Wolfganga Amadeusa Mozarta — 13.05 Romantična suita — 13.30 Majhna melodija — 15.00 Posebej za vas — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturne vesti — 17.00 Popoldanski koncert — 18.25 Za vas? Za vse! — 18.35 Oddaja za mladino — 19.00 Dobar večer, dragi poslušalci — 20.15 Citati in razumeti — 20.30 Koroška lovška ura — 21.15 Operalni koncert.

Torek, 5. 3.: 8.00 Majhen jutranji koncert — 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Posebej za vas — 15.30 Sodobna komorna glasba — 16.00 Glasba zate — 17.00 Koncert pri kavi — 18.25 Če mene vprašate... — 19.00 Dobar večer, dragi poslušalci — 19.15 XY ve vse — 20.15 „Smrt Adama“, igra.

Sreda, 6. 3.: 8.00 Majhen jutranji koncert — 15.00 Glasba za mladino — 15.45 Predstavljam vam: Mladi talenti igrajo — 16.00 Glasba zate — 17.00 Glasba, ki se nam dopade — 18.00 Ljudske pesmi — 18.15 Pomoč vsakdo potrebuje — 20.15 Koncert dunajskih filharmonikov.

Četrtek, 7. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.45 Ura pesmi — 15.15 Posebej za vas — 15.45 Koroški avtorji: Heimo Tilly — 16.00 Glasba zate — 17.00 Popoldanski koncert — 18.20 Oddaja za delavce — 20.15 Lovska ura — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 8. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Glasba Johanna Brahmsa — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Glasba zate — 17.00 Koncert pri kavi — 18.15 Pastra mešana — 19.00 Z Luise Martinii po celim svetu — 20.15 Štirje proti štirim — 21.00 Koncert celovškega komornega orkestra.

II. PROGRAM

Sobota, 2. 3.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.45 Ti in žival — 11.00 Ljudstvo in domovina — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Agrarna politika — 15.15 Vsaka stvar ima dve strani — 16.30 Popevke na tekočem traku — 18.00 Vseh deval! — 19.10 Oddaja zveznega kanlerja — 19.35 „Nepopolni vrtnar“ — 20.00 Avstrijska Hii-parada — 21.00 Strauss vam igra.

Nedelja, 3. 3.: 7.05 Godba na pihala — 8.15 Kaj je naveda? — 10.15 Pesni mešana — 14.10 Orkester Karl Grell — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.45 Ljudska glasba za nedeljsko popoldne — 16.00 Glasba iz vsega sveta — 18.00 Veliki dunajski radijski orkester — 9.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Melodije za nedeljski večer — 20.30 Lepi glasovi, lepe viže.

Ponedeljek, 4. 3.: 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Prosimo prav prijazno — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 11.00 Veseli muzikanti — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 15.30 Dobro razpoloženi — 16.00 Otrška ura — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Popevke se vrstijo — 19.30 „Carostelec“, opera.

Torek, 5. 3.: 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 11.00 Viže iz Avstrije — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 15.30 Glasba Karla Grella — 16.30 Življenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.50 Esperanto — 18.00 Popevke se vrstijo — 19.30 Sreča trinajstega — 20.00 In vedno spet opereta — 21.30 Lahko govorimo o tem.

Sreda, 6. 3.: 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.30 Orkester Heinz Höfler — 16.00 Dame in imena iz trubadurskih čarov — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Hišni zdravnik — 18.00 Popevke na tekočem traku — 19.30 Halo! Tenagerji! — 20.15 Pester spored — 21.10 Temza-Donava.

Četrtek, 7. 3.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 11.00 Ljudske viže — 14.10 Znani orkestri — 15.30 Avstrijski komponisti — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Popevke se vrstijo — 19.30 Zveneče platno — 20.00 Pozor! Snemanje!

Petek, 8. 3.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.30 Dobro razpoloženi — 16.00 Otrška ura — 16.30 Koncertna ura — 17.15 Znanje za vse — 18.00 Popevke se vrstijo — 19.30 Radijska igra — 21.25 Tretje znamenje.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 2. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 3. 3.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 4. 3.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. Moj prijatelj, zemljevid: „Reke, živi tokovi naše zemlje“ — 18.00 Športni obzorik.

Torek, 5. 3.: 14.15 Poročila, objave. Obirski pevski zbor.

Sreda, 6. 3.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 7. 3.: 14.15 Poročila, objave. Zena in dom.

Petek, 8. 3.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Dr. Ivan Grafenauer: Mesec brezen (marec) in brezava vada.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 — 202 m

UKV frekvence 96,5 — 92,9 — 94,1 — 88,5 — 97,9 MHz

Dnevne oddaje: 5.00 Dobra jutro — 5.10 Neka melodija — 8.25 Zabavni kaledoskop — 10.15 Od tod in ondod — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Melodije ob 12.25 — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 2. 3.: 6.30 Napolki za turiste — 8.35 V spominsko knjigo — 9.25 Arije iz Mozartove opere „Carobna piščal“ — 12.15 Vaški kvintet ter pevca Božo in Miško — 12.30 Koncertni plesi — 13.30 Ob zvokih zabavne glasbe — 14.35 Voščila — 15.15 Zveneče kaskade — 15.40 Zbori Emila Adamiča — 16.00 Vsak dan za vas — 17.50 Ansambel „The Three Suns“ — 18.45 Okna v svet — 20.00 Novo v studiu 14 — 20.20 Vojna tajna — 21.25 Sobotni ples.

Nedelja, 3. 3.: 8.00 Mladinska radijska igra — 9.05 Dopoldanski sestanek ob zabavni glasbi — 10.00 Še pomnite, laviarji... — 11.50 Prijetli zvoki — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Koncert pri vas doma — 14.15 Voščila 15.15 Zveneče kaskade — 16.20 Orglice s popevkami in prijetnimi melodijami — 17.05 Medigra z godali — 17.15 Radijska igra — 18.30 Sport — 20.00 Izberite svojo melodijo.

Ponedeljek, 4. 3.: 8.05 Zborovske skladbe Felixa Mendelssohna — 8.25 Simfonični plesi — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.45 Iz slavonske ravni — 12.15 Ansambel in pevci „Bralje Petrič“ iz Maribora — 12.30 Ob zvokih zabavne glasbe — 14.35 Voščila — 15.15 Zveneče kaskade — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Obdobja slovenskega samospava — 17.45 Igra ansambel „Weekend“ — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Poje planinski oktet — 18.25 Melodije v večernem mraku — 20.00 Vokalno instrumentalni koncert Slovenske filharmonije.

Torek, 5. 3.: 8.05 Iz oper mladega Verdija — 9.25 Ruska zabavna glasba — 12.15 Slovenske narodne pesmi — 12.30 Ob zvokih zabavne glasbe — 14.35 Pesmi in plesi raznih narodov — 15.15 Zveneče kaskade — 15.30 V torku na svidenje — 17.05 Koncert po željah — 18.45 S knjižnega trga — 20.15 Radijska igra.

Sreda, 6. 3.: 8.05 Jutranji koncert — 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb — 9.25 Godala v rilmu — 10.15 Trio Svečnik iz Maribora — 10.45 Človek in zdravje — 12.15 Trio Slavko Avsenik — 1.30 Odlomki iz opere „Deseti brat“ — 13.30 Ob zvokih zabavne glasbe — 15.15 Zveneče kaskade — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Po naših dolinah in planinah — 18.30 Melodije v večernem mraku — 18.45 Ljudski parlament — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 20.15 Večerni kaledoskop.

Četrtek, 7. 3.: 8.05 Zbori slovenskih skladateljev — 8.35 Albeniz in Falla — 12.15 Pihalni orkester JLA — 12.30 Ob zvokih zabavne glasbe — 13.30 Slovenske skladbe — 14.05 Odmevi z angleškega otoka — 14.35 Voščila — 15.15 Zveneče kaskade — 15.30 Turistična oddaja — 18.10 Melodije v večernem mraku — 20.00 Skupni program JRT, studio Ljubljana: Četrtekov večer domačih permi in napevov — 21.00 Večer umetniške besede.

Petek, 8. 3.: 8.35 Skladbe za kitaro in harmoniko — 9.45 „Sivala je deklica zvezdico...“ — 12.15 Slovenske narodne pesmi — 12.48 Igra orkester Les Baxter — 13.30 Ob zvokih zabavne glasbe — 14.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 15.15 Napolki za turiste — 15.20 Zveneče kaskade — 15.45 ezikovni pogovori — 17.05 Koncert treh umelnic — 18.10 Melodije v večernem mraku — 18.45 Pesmi in plesi iz Romunije — 20.00 Iz partituro zabavnega orkestra RTV Ljubljana — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.30 Štiristo let klavirske glasbe — 21.00 Melodije orienla z orkestrom Werner Müller — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

TELEVIZIJA

Sobota, 2. 3.: 15.00 Film po pripovedki iz džungle — 16.30 Moderna račna dela — 18.30 Kaj vidimo novega? — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 20.00 Kratki film — 20.15 Godalni kvartet — 21.15 Pripovedka stola — 23.30 Poročila.

Nedelja, 3. 3.: 15.30 Umetno drsanje — 17.30 Za otroke od 11 let — 18.00 Svet mladine — 18.30 Za mladino od 14 let: Kaj lahko postanem — 19.00 Sedem dni časovnih dogajanj — 19.30 Družina Leitner — 20.00 Poročila — 20.15 „Ceden gospod“, komedija.

Ponedeljek, 4. 3.: 18.30 Sport — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 20.00 Kratki film — 20.15 „Majhen mož z velikimi načrti“.

Torek, 5. 3.: 18.30 Leteča policija ISAR 12 — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 20.00 Kratki film — 20.15 Enaindvajset — 21.00 Oknar.

Sreda, 6. 3.: 17.00 Za otroke od 5 let — 17.30 Za otroke od 11 let: Vilma in King — 18.30 Slike iz Avstrije — 9.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Sport — 21.15 Kratki film — 21.30 Majhne dragocenosti velikih mojstrov.

Četrtek, 7. 3.: 18.00 Sport — 19.25 Zabeleženo za vas — 20.00 Kratki film — 20.15 Cena za pet let sreče, kriminalni film — 21.15 Ti in tok.

Petek, 8. 3.: 19.25 Zabeleženo za vas — 20.00 Kratki film — 20.15 Jubilejni koncert prof. Jaro Schmieda.

Iščemo eno kuharico in eno sobarico za penzijo ob Vrbskem jezeru. Interesentki sta lahko tudi iz Jugoslavije. Naslop službe s 1. majem, plača po dogovoru, stanovanje v hiši. Ponudbe na naslov: Uprava „Slovekni vestnik“ Celovec - Klagenfurt, Gasometerg. 10.

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec - Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Polančnik. — Tiska založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: Celovec - Klagenfurt 2, Postfach 124.